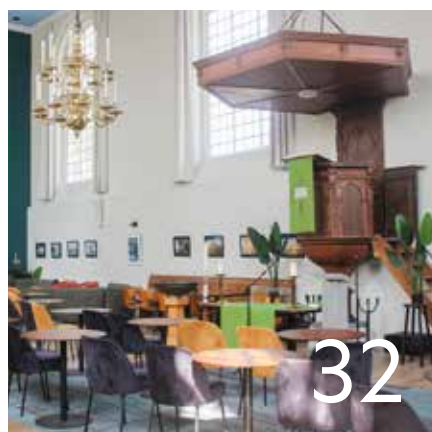
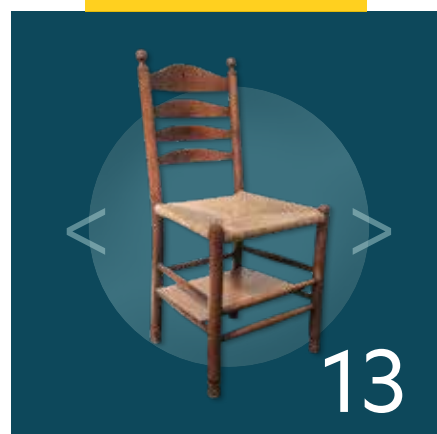


**'Het helpt als je elkaars
verlangens gaat ontdekken.'**
Gaetan Mbwete

**'Ik help kerken hun
maatschappelijke rol te zien.'**
Klaas Telgenhof

**Binnenkijken bij
de Sint Nicolaaskerk
te Kortgene**





In dit nummer

5
Spitsvondig

6
Nieuws

8
Expert aan het woord

14
Toerusting

16
Do's & Don'ts

18
De stelling

20
VKB partners

22
Spiegelgesprek
Ton en Klaas

26
Kom binnen!
Kijk rond in de
Sint Nicolaaskerk

31
Wat kost ...?

33
Doe jij dit ook?

34
Aan het loket

37
Let's talk!

39
**Verenigingsnieuws
& agenda**

43
Column
Tabitha van Krimpen

Redactioneel #Samen delen

Veel kerkelijke gemeenten hebben één of meerdere kerkgebouwen in bezit. Van die gebouwen wordt vaak goed gebruik gemaakt, maar wel vooral op één specifieke dag in de week: de zondag. Wat gebeurt er nu in dat gebouw in de rest van de week? Ja, er zal misschien een keer een uitvaart of bruiloft plaatsvinden. Maar verder staan veel gebouwen gedurende de week gewoon ongebruikt leeg, te wachten op de volgende eredienst.

Zonde, natuurlijk. Zeker als je bedenkt dat er in onze maatschappij veel mensen op zoek zijn naar ruimte. Misschien kun je plaats bieden aan een migrantenkerk (zie het interview met Gaetan Mbweite en Martijn van Laar op pagina 8), maar ook een plaatselijke vereniging of maatschappelijk initiatief kan enorm geholpen zijn met plek. Misschien heb je zelfs wel een ruimte over waar helemaal niets mee gedaan wordt. Je zou dan kunnen denken aan het initiatief van de Thuisgevers (zie pagina 6).

Het mooie van dit alles is dat het je als kerk ook veel kan opleveren, in geld, maar juist ook in ervaringen, gesprekken, verbondenheid. Ga dus op zoek naar die win-win-situaties, want door te delen kun je geluk vermenigvuldigen.



Natuurlijk komen daarbij ook veel praktische zaken kijken. Gelukkig hoeft je daarin niet zelf het wiel uit te vinden. Er is veel expertise bij andere colleges in het land. Via de VKB App kom je snel met hen in contact voor het uitwisselen van ervaringen.

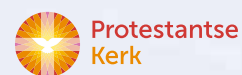
Maar weet bij vragen ook ons als VKB te bereiken. Dat kan door ons een gerichte vraag te stellen per e-mail of telefoon, maar ook door gebruik te maken van de informatie die wij aanbieden. Luister bijvoorbeeld onze podcasts, of download gratis ons 'Handboek Kerkgebouwen' (www.kerkrentmeester.nl/product/brochure-handboek-kerkgebouwen).

Wilnanda Hukom
Eindredacteur

PS Is er een nieuwe (ouderling-) kerkrentmeester in je college? Wijs hem of haar dan op ons welkomstpakket (www.kerkrentmeester.nl/welkom)! Ze is hij/zij direct goed op de hoogte!

Solidariteitskas:

subsidie voor toekomstgerichte gemeenten



De Protestantse Gemeente Raalte kreeg zonnepanelen voor verduurzaming van haar ontmoetingscentrum het Annahuis. De Solidariteitskas van de Protestantse Kerk droeg een steentje bij.

Bekijk alle subsidiemogelijkheden op protestantsekerk.nl/solidariteitskas

Kerkrentmeesters in Noord-Holland, Groningen, Drenthe en Friesland

SBKG-NN is de vraagbaak voor kerkeigenaren in Noord-Nederland

Uw SIM 2025-2030 al geregeld? Uw kerk verduurzamen? Bel ons en informeer naar alle mogelijkheden of plan gelijk een afspraak voor een opname!

058 -212 3592
info@sbkg-nn.nl
www.sbkg-nn.nl

Wij begeleiden u bij:

- onderhoud / restauratie / verbouw / herbestemming
- gebouwenbeheer / groen en duurzaam
- subsidie- en fondsaanvragen / financiering

SBKG
Noord-Nederland



Download de VKB App

Maak ook deel uit van onze community!

al meer dan
1000
gebruikers!



www.kerkrentmeester.nl/vkb-app

VELLEMA TORENUURWERKEN

Vellema Torenuurwerken is al meer dan zestig jaar gespecialiseerd in reparatie, restauratie en periodiek onderhoud van (monumentale) torenuurwerken en klokken. Vellema combineert kennis en respect voor historische- en monumentale waarde met de vele mogelijkheden van toepassing van eigentijdse (automatiserings)technieken.

Kijk op onze website voor meer informatie of bel ons voor een vrijblijvende afspraak: **0518 43 22 99**.

VELLEMA. PASSIE
VOOR MENS EN
TECHNIEK.

VELLEMA
TORENUURWERKEN



VELLEMA TORENUURWERKEN - GRIENEDYK 48 - HALLUM - WWW.VELLEMA.NL

Verantwoord beleggen

Uit de stelling in het vorige nummer van Kerkbeheer: "Kerkrentmeesters zouden zich niet bezig moeten houden met beleggingsfondsen" en de interviews met een tweetal kerkrentmeesters blijkt dat het beleggen van kerkelijke middelen gepaard gaat met emoties. Terwijl de door het GCBB uitgevaardigde 'Richtlijn Beleggingen Protestantse Kerk in Nederland 2021', voor de laatste keer gewijzigd in het voorjaar van 2022, toch een duidelijk toetsingskader biedt voor kerkelijke gemeenten om te beleggen.



Vertel eens,
Rik

"Actieve vormen van beleggen zijn vaak noodzakelijk, als dat maar gebeurt op een verantwoorde manier."

In de periode dat ik voorzitter a.i. was van het college van kerkrentmeesters van de Protestantse Gemeente Hillegom heb ik gebruik gemaakt van bovengenoemde Richtlijn om een beleggingsvoorstel met bijbehorend beleggingsstatuut uit te werken dat vervolgens unaniem werd overgenomen door het college en de kerkenraad en vervolgens ook door het CCBB werd goedgekeurd. De problematiek waar deze gemeente voor was gesteld was een jaarlijks begrotingstekort van zo'n €80.000,- en een omvangrijk vermogen, onder meer door de verkoop van een overtollig kerkgebouw aan een projectontwikkelaar. Het vermogen stond op verschillende spaarrekeningen tegen een in die tijd gemiddeld rentepercentage van zo'n 0%. Ieder jaar werd op dit vermogen ingeteerd om het begrotingstekort af te dekken. Een kind kan bedenken dat je dit niet eeuwig vol kunt houden.

In die tijd kwam ik in contact met de Stichting Woonvermogen van het Leger des Heils, die zorgt voor het bijeenbrengen van de financiën om huisvesting te bieden aan de zwakkeren in de samen-

leving. Met behulp van het belegde geld worden panden aangekocht, die geschikt werden gemaakt voor bewoning. De bewoners zijn over het algemeen deelnemers van een Leger des Heils-programma waar subsidie voor wordt ontvangen (bijvoorbeeld jeugdzorg). We hebben toen €500.000,- uitgeleend aan de Stichting Woonvermogen met een gegarandeerd rendement van 3% en een lineaire aflossing over een periode van 10 jaar. De inkomstenstroom, die dit genereert wordt samen met een aanvullende bijdrage uit het vermogen gestort in een Voorziening Exploitatie-tekort. Daarmee is de financiële positie van de Protestantse Gemeente Hillegom voor de komende 10 jaar zeker gesteld. Tegenover de jaarlijkse exploitatie-tekorten staan voldoende middelen om de tekorten af te dekken. Daarnaast is €1,25 miljoen belegd in een duurzaam beleggingsfonds van een grote Nederlandse Bank. Dit kan de komende 10 jaar renderen waardoor de risico's beperkt zijn. Na 10 jaar, als de lening aan het Leger des Heils is afgelost, kan een nieuwe strategie worden ontwikkeld voor de dekking van het dan voorziene jaarlijkse exploitatie-tekort en het op dat moment beschikbare vermogen.

Kortom, om de continuïteit van een kerkelijke gemeente te borgen kan lang niet altijd worden volstaan met passief beleggen door het geld op een spaarrekening te laten staan. Actievere vormen van beleggen zijn vaak noodzakelijk, als dat maar gebeurt op een verantwoorde manier. Gelukkig biedt de Richtlijn Beleggingen van de PKN garanties om op een verantwoorde manier om te gaan met het vermogen van de kerk.

Nieuws



Word ook Thuisgever en help statushouders aan een nieuw bestaan

De Thuisgevers dragen bij aan een duurzame oplossing voor de vastgelopen asielopvang. Dat doen ze door statushouders tijdelijk te huisvesten via maatschappelijke initiatieven. Ook zorgen ze voor sociale begeleiding door buddy's en voor een goede samenwerking met de lokale overheid. Inmiddels zijn er in Nederland al heel wat Thuisgeef-initiatieven opgestart.

Kerkelijke gemeenten zijn bij uitstek geschikt om zich aan te melden als thuisgever. De Thuisgevers biedt de mogelijkheid om met (kerkelijk) vastgoed én maatschappelijk van betekenis te zijn én daar als rentmeester ook nog aan te verdienen: een echte win-win dus!

Misschien heeft jouw gemeente ook wel ruimte beschikbaar. En dat hoeft geen kant-en-klare woonruimte te zijn, zoals bijvoorbeeld een pastorie (al zijn

pastorieën natuurlijk zeer welkom). Ook een ruimte in een verenigingsgebouw of zelfs in een kerk kan voor dit initiatief geschikt zijn. Eventuele verbouwingen die nodig zijn kunnen vanuit de Thuisgevers worden gefinancierd. Pioniers en kwartiermakers van de Thuisgevers denken graag mee in een vrijblijvend kennismakingsgesprek.

In podcast #10 uit de serie Collectieve Wijsheid vertellen Laura Prat Bertrams en Harry van de Kamp hoe dit in zijn werk gaat, welke voordelen het heeft en wat voor moois er ontstaat als je je bij dit project aansluit. Van harte aanbevolen!

De Thuisgevers is een publiek privaat initiatief van de gemeente Kampen, de Protetantse Kerk, het ministerie van Justitie en het COA.



**Beluister
podcast #10**



**Ga naar de
themapagina
Kerk en Energie**



Interieur van de voormalige Hervormde Kerk in Borger, nu Cultuurpodium Van Slag. (Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort/12383-46506)

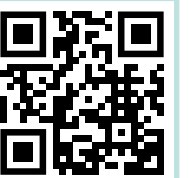
Aanvragen subsidie voor haalbaarheidsonderzoek

Ben je als kerk van plan om een haalbaarheidsonderzoek naar de toekomst van het kerkgebouw te doen? Of naar de opties om te verduurzamen? Vergeet dan niet om hiervoor subsidie bij de RCE aan te vragen. Want van 1 oktober tot 30 november is het mogelijk om subsidie aan te vragen voor een onderzoek naar de toekomstmogelijkheden van je gebouw.

Dat betreft zowel onderzoek naar nevenbestemming, herbestemming als verduurzamingsmogelijkheden, zowel voor monumenten als niet beschermde maar wel karakteristieke gebouwen. De subsidieregeling is te raadplegen op de website van de RCE: www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/subsidie-herbestemming-monumenten.

Meer informatie vooraf over de subsidieregeling en wat een dergelijk haalbaarheidsonderzoek inhoudt? Kijk dan op onze themapagina 'Kerk en Energie'.

sbkg.nl



SIM 2025-2030

De aanvraag SIM 2025-2030 moet uiterlijk eind maart 2024 ingediend zijn. SIM staat voor Subsidie Instandhouding Monumenten en beslaat een termijn van 6 jaar.

Om hiervoor in aanmerking te komen moet uw gebouw een Rijksmonument zonder (particuliere) woonfunctie zijn. Voor kerkbesturen zijn dit in de meeste gevallen de kerk, de pastorie en het historisch interieur of meubilair. Voor de pastorie geldt dat deze een 'kerkelijke toepassing' moet hebben.

Om kerkbesturen bij te staan, zijn een drietal SBKG-en in Nederland actief. Deze afkorting staat voor Stichting Behoud Kerkelijke Gebouwen. Op het portaal www.sbkg.nl vind je de werkgebieden van elke afzonderlijke SBKG, waarin je kunt doorklikken naar de website van elke afzonderlijke SBKG.

Genoemde SIM vraagt een tijdige voorbereiding in verband met de vereiste gegevens zoals een recent inspectierapport Monumentenwacht, offertes (onder andere van een bouwkundig aannemer, schilder, houtreparatie), herbouwwaarde (via verzekering), stichtingsgegevens, etcetera. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed beoordeelt de aanvraag.

Momenteel is de vergoeding 60% van de goedgekeurde subsidiabele onderhoudskosten. Subsidieabel zijn ook de kosten voor het verzorgen van de aanvraag en de begeleiding van de werkzaamheden.

Gelet op bovenstaande is het belangrijk om uiterlijk in oktober/november van dit jaar met de voorbereidingen te starten. Na afloop van de SIM periode dien je rekening te houden met het overleggen van een Prestatieverklaring.

In gesprek met Gaetan Mbwete en Martijn van Laar

Migrantenkerken op zoek naar geopende kerkdeuren



“Het helpt als je elkaars verlangens gaat ontdekken.”

Gaetan Mbwete

De meeste kerkgebouwen in Nederland kennen een hoge bezettingsgraad op een vast moment, namelijk de zondag(morgen). Daarbuiten worden kerkzalen beperkt tot niet gebruikt. In veel situaties een bewuste keuze, omdat de ruimte speciaal voor een kerkdienst is ingericht. Tegelijk zijn er in Nederland 1,3 miljoen migrantenchristenen, waarvan een groot deel op zoek is naar een beter onderkomen voor hun kerkdienst.

TEKST JOOST SCHELLING BEELD SANDRA HAVERMAN FOTOGRAFIE

Gaetan Mbwete (huisvestingsadviseur Samen Kerk in Nederland) zet zich al jaren ervoor in, dat ook deze gemeenten voor hun kerkdiensten goed worden gefaciliteerd. Kerkbeheer is te gast bij de Elthetokerk te Amsterdam-Oost die plaats biedt aan meerdere migrantengemeenten. Tevens hebben ze ontdekt hoe dit contact elkaars kerk-zijn verrijkt.

Gezocht: kwalitatieve ruimte om te vieren

Sinds een aantal jaar trekken de VKB en SKIN Nederland actiever met elkaar op. Belangrijke stimulans was het jubileumcadeau van de honderdjarige VKB aan SKIN, zodat zij hen kon helpen bij het opzetten van een kennisstructuur voor de vele migrantenkerken, die toch vaak zelf het wiel aan het uitvinden zijn. In al die jaren speelt door dit contact de vraag heen: ‘Hoe komen deze kerken aan kwalitatieve ruimten om kerk te kunnen zijn?’

Gaetan: “Ik ben inmiddels al 11 jaar in het vastgoed als makelaar in de regio Den Haag en Rotterdam actief. Ik ben geboren in Den Haag, maar mijn roots liggen in Congo en ik was 12 jaar onderdeel van een migrantenkerk in Den Haag. In 12 jaar tijd is onze gemeenschap 7 keer verhuisd. Dankzij mijn contacten hadden we vaak snel weer

een onderkomen. Maar het geeft veel stress, het leidt af van de echte missie als kerk en bij elke verhuizing verloren we een paar mensen. Na het geven van een presentatie over het huisvesten van kerken, ben ik een beetje in de advisering van kerken gerold. Meestal was dat op vrijwilligersbasis. Je geeft eens wat advies bij een huurcontract, bij het controleren van het bestemmingsplan en steeds vaker kwam de vraag: ‘Gaetan, er sluiten kerken in Nederland en migrantengemeenten zoeken een gebouw, dat lijkt toch een geweldig logische match?’ Sinds 2,5 jaar adviseer ik nu kerken en merk ik dat deze match zeker niet logisch tot stand komt. Ik doe dit werk voor SKIN acht uur per week, maar het probleem is zo groot, dat ik met gemak er een werkweek mee kan vullen.”

Het vinden van geschikte ruimte om als migrantengemeenschap kerk te kunnen zijn, blijkt niet alleen een probleem van een passende ruimte te zijn. Niet elk kerkgebouw is geschikt om een gemeenschap te huisvesten. “Veel migrantengemeenschappen maken gebruik van drums en een band, niet van een orgel bijvoorbeeld. Ze produceren zodoende ook meer geluid, dus vinden omwonenden er vaak ook wat van. Ze

kerken zelf ook het liefst op zondag en combineren hun samenzijn met een uitgebreide maaltijd. Eten wordt meegenomen of in de kerk bereid. En de kerkgebouwen die vrijkomen, staan lang niet altijd in het stedelijk gebied waar de meeste migrantenkerken zijn. Daarom was het extra jammer dat bij de kerkvisies vanuit de overheid rond het in stand houden van de kerkgebouwen SKIN zo laat in beeld kwam. Er is een vernieuwde kerkvisie nodig, waar niet alleen naar cultureel erfgoed wordt gekeken maar ook naar de nieuwe behoefte van groeiende kerkgenootschappen. Noem het een kerkvisie 2.0! Hopelijk gaat de politiek werk van maken van deze vernieuwde visie op kerkgebouwen.”

Uitdagingen rond bestuurskracht en financiën

Grotere zorgen liggen er op het vlak van leiderschap en financiering. “In veel migrantengemeenschappen is de pastor zowel geestelijk als bestuurlijk leidinggevende. Tegelijk hebben de meeste pastors er een intensieve betaalde baan naast. Zij hebben weinig tijd maar zijn ook minder gewend aan delegeren. Inmiddels zijn er genoeg tweede generatie migranten die voldoende capaciteiten bezitten (accountants, juristen,

verpleegkundigen) maar die worden nog onvoldoende in dit leiderschapsmodel in hun kracht gezet.”

“Het vinden van voldoende financiering om een kerkgebouw te kunnen verwerven is de grootste zorg. Migrantenkerken beschikken niet over een vermogen vanuit het verleden. De huurprijs van een ruimte opbrengen, is steeds minder een probleem voor hen. Maar het liefst hebben ook zij een eigen ruimte. Je wilt graag je spullen kunnen laten staan, je eigen indeling maken en niet elk weekend alles weer moeten omzetten. Er zijn kerkgebouwen genoeg beschikbaar, maar als ze op de markt komen, zijn ze te duur voor deze gemeenschappen. Een projectontwikkelaar die de kerkruimte herbestemt of sloopt, koopt vooral de grond. Hij betaalt een hogere prijs voor een kerkgebouw vanwege het verwachte rendement bij herbestemming naar bijvoorbeeld woningen. Die prijs kunnen de meeste migrantenkerken niet bieden, omdat zij alleen een bod kunnen doen op basis van de waarde als kerkgebouw. Daarnaast zijn ze vaak voor een hypotheek niet kredietwaardig genoeg of kunnen het benodigde eigen kapitaal niet inbrengen. We hopen dat het opzetten van een Christelijke Krediet Unie hierbij behulpzaam kan zijn, zodat ook zij aan de benodigde middelen kunnen komen. Kerken zouden in een eerder stadium moeten kijken of het kerkgebouw ook als kerk verder kan gaan, bijvoorbeeld door het aan een migrantengemeenschap te verkopen, en dus

liefst voordat het ‘de markt opgaat.’ Dat laatste betekent voor veel kerken wel een lagere opbrengst. Dat maakt dit vraagstuk ook zo lastig.”

Gaetan gelooft dan ook meer in het meteen bij de ontwikkeling en herbestemming van kerkgebouwen rekening houden met de groei van migrantenkerken. “Denk dan aan multifunctioneel gebruik van ruimtes, werk samen met maatschappelijke instellingen, inlooppunten van Schuldhulpmaatje of de voedselbank, een kindcentrum en ruimtes voor 60-200 mensen om te kunnen vieren, die niet enkel voor een traditionele kerkdienst geschikt zijn. Hart van Vathorst in Amersfoort is daar een mooi voorbeeld van.”

"Juist in dat gewone menselijke contact, kan de ervaring van broederschap ontstaan."

In de praktijk: hoe kan het ook? De Elthetokerk

De kerkzaal van de Eltheto in Amsterdam-Oost zet haar deuren wijd open voor een aantal migrantengemeenschappen. Dominee Martijn van Laar somt ze op: “Elke zondag komt de Christ for the World Missions hier bijeen, één keer per maand een Arabische Presbyteriaanse kerk en elke vrijdag de Apostles' Continuation Church International. Samen met de twee andere protestantse kerken in Oost organiseren we met de migrantenkerken een gezamenlijke pinksterdienst. Het is belangrijk om elkaar niet enkel te vinden rondom het gebouwenvraagstuk, maar ook elkaar te ontdekken als broeder en zuster in Christus. Juist in dat gewone menselijke contact, kan de ervaring van broederschap ontstaan. In het afgelopen najaar hebben we dit verder verdiept en geoefend door gezamenlijke bijbelstudies over slavernij en racisme, zeer verrijkend en soms ook schurend.”

Boven de Elthetokerk beheert de kerk 15 appartementen, die tegen een gunstige prijs worden verhuurd. De bewoners dragen als leefgemeenschap ook hun steentje bij aan de kerk in het doen van vrijwilligerswerk en als dragende factor onder het dagelijks avondgebed in de kerkzaal. Wat vinden zij van hun onderburen, die ook wel extra geluid produceren?



“Oost is een veelkleurige buurt, wij zijn daar als kerk ook mee vertrouwd,” zegt Martijn, “maar natuurlijk kan er dan nog steeds iemand moeite hebben met de drums of het geluid op zondagmiddag. Het blijkt telkens weer dat het belangrijk is erover in gesprek te gaan en te blijven. Als je elkaar leert kennen, kun je ook meer van elkaar hebben. Het helpt ook als je elkaars verhalen en verwachtingen gaat verstaan en van elkaar wilt leren.”

Gaetan vult aan: “Het contrast kan soms niet groter. Nederlanders denken bij een kerkdienst aan stilte, orgel en koffie, maar Afrikanen denken aan feest, drums en samen eten. En elke christen is ook weer anders. Maar het helpt als je elkaars verlangens gaat ontdekken. Die liggen vooral in ons geloof in God, de wereld een stukje mooier maken en het goede nieuws van Jezus’ liefde doorgeven.”

Hoe zouden kerkrentmeesters het samenspel met migrantenkerken beter kunnen spelen?

Gaetan: “Begin in je eigen omgeving eerst te verkennen of er migrantengemeenschappen zijn. De website migrantenkerken.nl, is daarbij een mooi hulpmiddel. En ga bij hen na hoe hun faciliteiten zijn en of je hen als

kerk daarin zou kunnen ondersteunen. Wees tegelijk ook duidelijk over de mogelijkheden en verwachtingen, zeker als het gesprek gaat over gebouwengebruik of eventuele verkoop. Het helpt wel als beide kerken, zowel migranten als gevestigde kerkgemeenschappen, vooraf helder zijn in de kaders over hoe je bij elkaar te gast bent. Bedenk je daarbij ook hoe jij het zou vinden als je altijd alles moet op- en afbouwen. Wat kan blijven staan, wat niet? Verdiep je ook in hun manier van vieren. Ga dus als college van kerkrentmeesters eens bij hen langs, zie hoe ze vieren en geloven. Dat zal het samenspel daarna echt ten goede komen.”

Martijn gaat verder: “Het staat of valt, denk ik, met goede communicatie. Neem mensen mee in de situatie van je gasten. Zoek ook naar vormen van elkaar ontmoeten en leren kennen. Samen een keer koffiedrinken of eten, misschien een bijbelstudie of een viering. Of juist een gezamenlijke diaconale actie voor de buurt. Bekijk de samenwerking dus niet alleen zakelijk. We hebben elkaar hard nodig als broeders en zusters in de stad. Veelkleurigheid is ook een krachtig beeld en getuigenis van ons christen zijn.”



schaapsound

Grote Kerk Nijkerk
LED DISPLAYS, KERK-TV EN GELUID
DRAADLOZE BEDIENING VAN GELUID EN KERK-TV

KERKGELUIDSINSTALLATIES | PRESENTATIE/KERKTV
AKOESTIEK | NETWERK/WIFI | VERLICHTING | DOMOTICA

Zwolle | Ridderkerk | Roermond
www.schaapsound.nl



LAKERVELD
Ingenieurs & Architecten

Nieuwe huisstijl en website voor
Lakerveld Ingenieurs & Architecten.

Wij slaan de bladzijde om naar een volgend
hoofdstuk! Een nieuwe huisstijl en website maken
ons bureau herkenbaar en klaar voor de toekomst.
Bekijk welke projecten wij de afgelopen jaren hebben
uitgevoerd op onze vernieuwde website.

LAKERVELD-NOORDELOOS.NL

Lakerveld
ingenieurs- & architecten



VAN REE ACCOUNTANTS
registreren accountants en belastingadviseurs

VAN REE. EEN FRISSE KIJK OP UW CIJFERS.

Van Ree Accountants biedt advies op maat voor kerkelijke
instellingen en non-profitorganisaties. Als accountants zorgen we
er natuurlijk voor dat u over de juiste cijfers beschikt.
Onze frisse kijk op uw cijfers levert bovendien verrassende
inzichten op. Ontwikkelingen in het resultaat. Opmerkelijke
trends. Verslaggeving volgens de PKN richtlijn. Fiscaal advies.

Met een frisse kijk ziet u zoveel meer. Neem gerust vrijblijvend
contact met ons op via onze website of info@vanreeacc.nl.

www.vanreeaccountants.nl

AUDIT & ASSURANCE | ACCOUNTANCY | BELASTINGEN | CONSULTANCY

ALPHEN AAN DEN RIJN | BARNEVELD | DRECHTSTEDEN | LEERSUM | GELDERMALSEN | NIEUWEGEIN | ZWOLLE



Kerkmarkt.nl

Kerkstoelen met
rieten zitting

Circa 250 stuks
beschikbaar

Handig plankje voor
Bijbel of Liedboek

Koppelbaar in een 'stok'

Verkeren in goede staat

Op Kerkmarkt.nl kunnen
kerkelijke gemeenten hun
kerkelijke goederen ter
verkoop of ter overname
aanbieden. Dat kunnen
bijvoorbeeld de stoelen
zijn die niet meer worden
gebruikt of liturgisch meubi-

lair dat bij een kerksluiting
vrijkomt. Op deze wijze
kunnen kerkelijke goederen
weer worden hergebruikt.
Deze dienstverlening is voor
kerkelijke gemeenten gratis,
uitgezonderd de rubriek
'orgelbank'.

Heart Edge in Utrecht

Een lonkend perspectief opent (kerk)deuren en harten

Met welke bril kijk je naar je (kerk)gebouw(en) en welke mogelijkheden geeft je dat vervolgens? De Anglicaanse beweging Heart Edge (zie kader), die ook in Nederland steeds meer navolging geniet, probeert zo het gesprek over één van de belangrijkste assets van de kerk te voeren: het kerkgebouw. De visie van Heart Edge is in de Protestantse Gemeente Utrecht in vruchtbare bodem gevallen.

TEKST JOOST SCHELLING BEELD CATHARINA KÖHLER

Zo vertrok in het voorjaar van 2023 een groep van 33 leden van de protestantse gemeente naar Londen, om deze aanpak met eigen ogen te bekijken. Catharina Köhler, voorzitter van de Algemene Kerkenraad van de Protestantse Gemeente Utrecht, was één van de organisatoren.

Hoe het idee ontstond

In 2018 was er al een groep van 12 gemeenteleden naar Londen geweest om de beweging van Samuel Wells met eigen ogen te zien. Zij kwamen daar ongelofelijk geïnspireerd van terug. Deze groep legde daarmee ook een belangrijke basis onder het huidige meerjarenbeleidsplan van de Protestantse Gemeente Utrecht. Toen het plan geschreven was, bleef deze groep als een denktank en inspiratiegroep actief en zo met mooie verhalen en inspiratie komen. Toen corona achter de rug was en het nieuwe beleidskader opgesteld werd, ontstond door al deze positieve berichten een verlangen om met een grotere en bredere groep uit de gemeente af te reizen. "We hebben de reis met 33 personen uit de Protestantse Gemeente Utrecht gemaakt en we hebben getracht uit elke wijk 3 leden te laten deelnemen. Er was zelfs een wachtlijst om mee te gaan," zo vertelt Catharina. "Belangrijk ook, zo ontdekten we, want het is juist goed om voorbeelden te zien van hoe het wel kan. Dat en het gesprek tussen gemeenten motiveren om een duurzame verandering op gang brengen. Het bezoek aan Londen laat nu al zien dat er een draad tussen de gemeenten is geweven."

Met elkaar op reis naar Londen

Terugkijkend op het traject is de stap om met elkaar op reis te gaan misschien wel de belangrijkste stap geweest. "Je stapt met elkaar je bestaande situatie uit en samen letterlijk een andere wereld binnen. Je ontdekt en leert van elkaar, dat begint al in de trein ernaartoe. Het heeft de verschillende wijkgemeenten ook dichter naar elkaar toegebracht. We leren elkaar en onze drijfveren ook beter te verstaan. De Protestantse Gemeente Utrecht bestaat uit zeer diverse wijkgemeenten, maar we vinden elkaar op een gezamenlijk verlangen."

"Het zien van goede voorbeelden motiveert om een duurzame verandering op gang te brengen."

Tijdens een intensief programma bezocht de groep in twee parallelle sporen diverse kerken die het gedachtegoed van Heart Edge aan het ontdekken en doorontwikkelen zijn.

Wat de Utrechters bij hen ontdekt hebben? Lef, ondernemerschap, een ongelofelijke openheid naar de omgeving, verbindingen leggen, maar vooral hun geloof

in God en in nieuwe mogelijkheden. Het Hebreeuwse woord lef betekent 'hart' en raakt zo aan inspiratie en motivatie.

Elke kerk in Londen zoekt tegelijk ook zijn eigen weg. Heart Edge is een inspiratienetwerk. De aansluiting bij de omgeving is voor St. Paul Old Ford anders, dan voor St. Martin in The Field in hartje centrum. "Het gaat om het uitdragen van een verhaal, niet alleen van een model met 4 C's. Modellen van elders zijn natuurlijk gewoon ook een kans om te kijken wat in onze situatie het beste past. Hoe kan een model ons helpen om ons denken over het kerkgebouw te veranderen en niet te blijven steken in een manier die we altijd gewend waren te doen? Maar ook hierin gaat het niet om elkaar te beoordelen, maar juist gezamenlijk op reis gaan."

Hoe verder, thuis in Utrecht?

Bij terugkomst heeft de werkgroep meteen bijeenkomsten belegd. Om het vuur van de reis vast te houden, maar ook om de opgedane ervaringen breder in de gemeente te delen. "Het moet geen elitegroepje binnen de kerk worden. We hebben een appgroep en die is inmiddels gegroeid naar 120 leden. Daar delen we onze inspiratie ook verder." Een telkens wisselende groep organiseert vier maal per jaar inspiratie bijeenkomsten.

De Algemene Kerkenraad stimuleert de wijken om er verder mee aan de slag te gaan. "Een van de ideeën is een soort tienrittenkaart voor de kerkvernieuwing in de wijk. Zo kan de wijk met deskundige adviseurs het gesprek voortzetten." In Utrecht was er ook al veel gaande, zoals Via Jacobi, meer commerciële activiteiten rondom de Dom en de Janskerk, die zoveel mogelijk met de andere C's verbonden worden. Ook hier zoeken de wijken elk hun eigen manier om Heart Edge in te vullen.

"Het Johannescentrum in Utrecht-Overvecht is een goed voorbeeld van hoe je met je gebouw Compassion een gezicht kunt geven en aansluit bij de noden van de wijk. Zo is er in de kerk een papiercafé actief waar inwoners uit de buurt makkelijk kunnen binnenlopen voor praktische ondersteuning, advies rondom hun financiën en natuurlijk een kop koffie en een luisterend oor. Tevens hebben ze de ruimtes benut voor activiteiten die ook geld opbrengen. Zo positioneert zij het kerkgebouw nadrukkelijker naar buiten."

Oog krijgen voor de mogelijkheden en de zorgen

Heart Edge staat nu als vast onderdeel op de agenda van de Algemene Kerkenraad van de Protestantse Gemeente Utrecht. Dat is belangrijk, omdat dit de kans biedt om steeds stil te staan bij het proces, maar ook bij de zorgen die leven. Tegelijk zit de kerk ook in een trendmatige krimp van leden,

bestuurskracht en financiën. "Hoe kunnen we de brug slaan tussen de zorg van de kerkrentmeesters en de plannen van de kerken? Want daar moet het goede gesprek plaatsvinden, tussen de vaart en de dynamiek van een mooie kans en de zorg van de kerkrentmeesters. Je moet dat gesprek ook faciliteren, want het ontstaat in onze kerkstructuur niet vanzelf. En je moet vooral ook oog houden voor de zorgen van elkaar. Tegelijk blijven we elkaar ook inspireren om de verbinding naar de samenleving te zien en te zoeken hoe we ons geloof met ons kerkgebouw kunnen uitdragen."

Wat is Heart Edge?

Heart Edge is een beweging in Groot-Brittannië (www.heartedge.org). Heart Edge heeft als motto: 'Empowering change, Transforming churches, Engaging communities'. Heart Edge is geïnspireerd op het boek van de Anglicaanse priester Samuel Wells ('A Future That's Bigger Than The Past: Towards the renewal of the Church') uit 2019 (zie ook de boekbespreking in Kerkbeheer #6 2022 hierover: www.kerkrentmeester.nl/app/uploads/2023/08/64cb692af0076.pdf).

Samuel Wells ziet het kerkgebouw als één van de belangrijke assets van de kerk. En hij verbindt aan deze asset ('parel') vier C's, namelijk een plek voor Culture (Cultuur), Compassion (barmhartigheid), Congregation (Geloofsgemeenschap) en Commerce (Commercie). Deze 'parel' kun je inzetten om goed te doen, op elk van de vier terreinen van Heart Edge, maar dat vraagt lef, ondernemerschap, geloof, en openheid. Steeds meer kerken weten zich door Samuel Wells geïnspireerd om met deze visie aan de slag te gaan. Er is inmiddels een Heart Edge-netwerk in Nederland actief en rondom het kerkgebouw denkt VKB Kerkrentmeesters ook actief met hen mee.



Do's & don'ts

Het verhuren van (kerkelijk) vastgoed

Soms worden kerkelijke ruimtes voor een bepaalde tijd niet gebruikt. Verhuren is een goede optie om toch inkomsten te genereren. Maar voor de verhuur kun je je niet beroepen op de kerkorde en dus is het reguliere recht van toepassing. Wat kun je beter wel en wat beter niet doen?

TEKST JOOST SCHELLING BEELD ADOBE STOCK

Do's

Type verhuur

Stel eerst goed vast om wat voor verhuur het gaat. Een pastorie verhuren valt onder particuliere verhuur, maar een kerkzaal voor een buitenschoolse opvang (BSO) valt onder zakelijke verhuur met een publieksfunctie. Stel met elkaar vast of het enkel om de verhuur van een ruimte gaat, of dat er ook collectieve voorzieningen worden verhuurd (schoonmaak, gebruik keuken, etcetera). Voor elk soort verhuur zijn andere wetten en regels van kracht. En ga ook na of de activiteit die tijdelijk in de kerk gevestigd wordt, niet in strijd is met het bestemmingsplan. Is de ruimte nog met hypotheek belast? Vraag dan altijd vooraf aan de hypotheekvertrekker of je mag verhuren. En meldt verhuur ook altijd vooraf bij je verzekeraar, want ook die kan aanvullende voorwaarden voor de verhuur stellen.

Tijdelijke looptijd

Als je niet weet voor hoe lang je de woning of ruimte wilt verhuren, kies dan altijd voor een contract met een bepaalde tijdelijke looptijd. Het geeft je de mogelijkheid om na de looptijd weer goed van elkaar af te kunnen. Of je ver-

lengt dan pas de overeenkomst. Let wel op dat bij zakelijke of particuliere verhuur de afspraken over verlengen verschillen. Voor particuliere verhuur is dit maximaal 2 jaar, voor zakelijk 5 jaar. En goed om te weten dat de overheid tijdelijke verhuur aan particuliere huurders verder aan banden gaat leggen. Als de Eerste Kamer later dit jaar met het aangenomen wetsvoorstel Nijboer/Grinwis instemt, dan zal op 1 januari 2024 een huurovereenkomst voor onbepaalde tijd de norm worden, en tijdelijk de uitzondering op de regel. Contracten van voor 2024 blijven rechtsgeldig gedurende de looptijd.

Onderzoek de mogelijkheden

Vaak zijn er verschillende opties als je een ruimte wilt verhuren. Zet die op een rij en bespreek met elkaar de voor- en nadelen (bijvoorbeeld aan de hand van de praatplaat op pagina 37). Denk ook eens aan de mogelijkheden die www.dethuisgevers.nl biedt. Zij maken het mogelijk op een maatschappelijke manier een bijdrage te leveren en er ook nog geld mee te verdienen, door beschikbare ruimte te benutten voor de tijdelijke opvang van statushouders.

Don'ts

Zaken vooraf niet goed regelen

Denk niet dat het niet nodig is om zaken vooraf goed te regelen omdat de huurder een gemeentelid betreft. "Hij/zij zal toch wel begrijpen dat we de ruimte weer voor de kerk nodig hebben." Het is in de huidige markt ook voor hen lastig om een andere ruimte te vinden en zonder duidelijke getermineerde overeenkomst hebben zij sterke rechten.

Zelfstandig opereren als college

Het is niet verstandig om als college zelfstandig te opereren. Hoewel ordinarie 11-1-5 wat (interpretatie)ruimte laat over wat je wel en niet bij de kerkenraad moet melden, adviseren wij in dezen maximale openheid. Jij bent als college verantwoordelijk voor het hóe, maar de kerkenraad behoort wel te weten dát je verhuurt.

Besparen op deskundigheid

De eerste euro's lijken snel verdiend als je als college alles zelf regelt, zonder daarbij een deskundige in te huren. Toch kun je al snel tegen vervelende verrassingen aanlopen als je niet vertrouwd bent met alle wetten en regels. Dus als je twijfelt hoe je moet verhuren, schakel dan altijd een deskundige (jurist of makelaar) in. Zij kunnen je goed adviseren wat je rechten en plichten als verhuurder zijn. Of ze kunnen de verhuur voor je verzorgen.

Handige websites

- Verhuur van onroerende zaak en de fiscus/ BTW: www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/btw/onroerende_zaken/verhuur_onroerende_zaak/verhuur_van_een_onroerende_zaak
- Verhuur van een woning aan een particulier (rechten en plichten): www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/woning-verhuren/vraag-en-antwoord/wat-komt-er-bij-kijken-als-ik-mijn-woning-wil-verhuren
- Handige website met goede modellen voor elke soort verhuur, die gratis te downloaden zijn: www.rov.nl (Raad voor onroerende zaken).

De stelling

Goed kerkrentmeesterschap is het streven naar maximale bezetting van je gebouwen



Wat vind jij?

Praat ook mee over de stelling in de app van de VKB.

De stelling voor de volgende editie van Kerkbeheer is:

"Een kerk die niet digitaal actief is, heeft geen toekomst."

Heb je de VKB App nog niet gedownload? Scan de QR-code, installeer de app en meld je aan.



"Met een maximale bezetting kan rendement worden gehaald die de gemeente vervolgens kan inzetten voor het leven en werken van de gemeenschap."



"Het doel van het gebouw en de activiteiten moet ook enigszins overeenkomen."



"Het gebouw voor één uur per week in stand houden is waanzin."



"Binnen onze organisatie is gebleken dat kwantiteit niet altijd rendabel is. Ons streven van maximale bezetting is gewijzigd in maximaal rendement."



"Dat is goed voor de lokale kerk-gemeenschap en de samenwerking met de burgerlijke gemeente en culturele instellingen. Goed voor de diversiteit."



"Liever optimaal dan maximaal. Vergeet niet de extra stookkosten en kosten van een beheerder die dan altijd aanwezig moet zijn."



"Een goed en slim beheer van je gebouwen kan de basis zijn van je opbrengsten om de kosten te dekken."

VKB over gebouwenbezetting: maximaal benutten of optimaal gebruik?

In de meeste kerkgebouwen is de bezettingsgraad van het gebouw hoog op een maatschappelijk en commercieel rustig moment: zondag(morgen). Dat biedt kansen voor ondernemende kerken op de andere momenten en dat zien we ook steeds meer gebeuren. En heel vaak niet (enkel) gedreven door maximalisatie van gebruik of de zoektocht naar een dekkende exploitatie, maar ook om een deel van de missie van de kerkgemeente zelf uit te dragen.

Gasten over de vloer komen binnen in een huis, dat voor steeds minder mensen vertrouwd te noemen is. Wil de geloofsgemeenschap, die veelal krimpde, de schoorsteen rokend houden, dan komt het aan op verbreding van betrokkenheid met of rond het kerkgebouw. En hoe kan dat beter dan met gasten over de vloer? Maar dat vraagt ook wat van hoe je deze gasten bejegt. Wat biedt je hen op die plek aan comfort en benodigde faciliteiten? Komen ze ook dan iets van de veelkleurige gastvrije gemeente op het spoor die velen kerken zeggen te zijn?

En ook niet onbelangrijk: kun je deze insteek als kerk wel voldoende bemensen? Want ook het openstellen van je beschikbare ruimte rust (grotendeels) op beschikbare vrijwilligers. Daarom kan het goed zijn om slim te kiezen en niet (meer) alles te doen, maar heel gericht te kiezen. Vanuit de commerce bezien (een goede opbrengst) of juist vanuit je positionering van je gebouw in de samenleving. Met andere woorden: ga liever voor een paar goede verhuurders die je positie als kerk versterken, dan voor maximale bezetting zonder een verhaal.

67%



33%



VKB partners

KAAder kerkadvies

Veel kerkrentmeesters zitten in hun maag met 'de gebouwen'. En niet alleen met de gebouwen, maar ook met allerlei andere ingewikkelde kwesties. De grote vraag is vaak: 'waar beginnen we en hoe komen we tot besluitvorming?' KAAder is inmiddels gespecialiseerd in het ontwarren van dergelijke gebouwknopen en helpt kerkrentmeesters om deze stappen te zetten.

Wij inventariseren en analyseren alle aspecten die te maken hebben met de verschillende gebouwen. Daardoor ontstaat objectief en onafhankelijk inzicht in de situatie en kunnen de gebouwen onderling met elkaar worden vergeleken. Ook gaan we met de kerkrentmeesters (of de kerkenraad of de gemeente) in gesprek over de wensen voor de toekomst: 'hoe willen we in de toekomst kerk zijn en wat voor soort gebouw hoort daar bij?' Als we dat weten, kijken we of de gebouwen daarbij passen. Als dat niet zo is, kijken we hoe ze aanpasbaar zijn richting de toekomst. Omdat het vaak ook gaat om het afstoten van gebouwen, kijken we ook naar de mogelijkheden die een gebouw of locatie biedt op het moment dat er geen kerkelijke functie meer in komt. Op die manier biedt KAAder altijd nieuw perspectief.

Dan komt de afweging: 'waar doen we goed aan als kerk?' Wij brengen – samen met de betrokkenen – de criteria voor een keuze op tafel. Dit kan variëren van ideële tot financiële of van emotionele tot programmatische criteria.

Als er verschillende opties zijn, laten we deze 'scoren' op de criteria. Hierdoor ontstaat inzicht in de voorwaarden en consequenties die horen bij een bepaalde keuze. Ook is het duidelijk waarom iets wel of niet mogelijk of wenselijk is. Onze ervaring is dat kerkrentmeesters hier erg mee zijn geholpen en nieuwe stappen richting besluitvorming kunnen zetten. Dat is ook wat de kerkrentmeesters in de aanpak van KAAder waarderen. Voor meer informatie: www.kaader.nl.



Schaapsound

Schaapsound is al jaren een begrip in kerkelijk Nederland. We hebben in de afgelopen jaren al ruim 2000 kerken van binnen gezien. Dat betreft veel vervanging van en onderhoud aan geluid, beeld en licht in bestaande kerkgebouwen, zoals ze in elke stad of dorp staan. Ook zijn vele iconische stadskerken klant bij ons zoals de Bavo in Haarlem, de Grote Kerk in Zwolle of de Laurenskerk in Rotterdam. Eén van onze speerpunten is het verstaanbaar maken van spraak in akoestisch uitdagende ruimtes. We voelen ons thuis in dit soort monumentale gebouwen. Ook zijn we vaak betrokken bij herbestemmingen van kerkgebouwen waarbij de kerk meer functies krijgt. De installaties die wij leveren moeten daarbij passen. Daarvoor werken we ook intensief samen met bekende partners (architecten en beheerders). Ook wordt er nog regelmatig nieuw gebouwd. Ook dan weten kerken ons te vinden.

Al onze mensen zijn op een bepaalde manier betrokken bij een kerk (van kerkrentmeester tot organist en van zanger tot toetsenist). We kennen de gebruiken en weten dus goed wat we doen. Daarnaast zijn we technneuten,

gek op audiovisuele apparatuur. Het is onze passie om kerken te voorzien van een optimaal functionerende installatie, die past bij het gebouw en het gebruik.

Vanouds is het optimaliseren van de spraakverstaanbaarheid in elke kerkzaal onze expertise. Eén van onze andere speerpunten is de totale integratie van geluid, beeld (presentatie en kerk-tv) gecombineerd met eenvoudige bediening.

Er zijn inmiddels heel wat projecten waar we echt trots op zijn. Het meest trots zijn we misschien wel op het feit dat we ruim 700 kerken in minder dan een jaar tijd hebben aangesloten op kerk-tv vanwege Covid19. Dat was een enorme klus! Voor meer informatie: www.schaapsound.nl.



Mondial Verhuizingen DB Arboadvies

Rentmeesterschap, diepgeworteld in de kerkelijke gemeenschap, vindt een praktische uitdrukking in bedrijven zoals Aad de Wit / Kattenberg Verhuizingen. Dit bedrijf belichaamt het concept door duurzaamheid centraal te stellen, terwijl het ook samenwerkt met VKB Kerkrentmeesters.

Aad de Wit / Kattenberg Verhuizingen illustreert rentmeesterschap met hun elektrische vrachtwagens, die de milieu-impact verminderen en een bewuste keuze vormen voor duurzaamheid. Het zonnedak met 360 zonnepanelen versterkt deze toewijding, omdat het groene energie opwekt en de CO²-voetafdruk verkleint.

Deze inspanningen passen naadloos in de kerkelijke visie van rentmeesterschap, waarbij gelovigen worden opgeroepen om verantwoordelijke beheerders te zijn van Gods schepping. Door deze waarden te omarmen, wordt Aad de Wit / Kattenberg Verhuizingen een voorbeeld van hoe bedrijven binnen de kerkelijke context duurzaamheid kunnen belichamen.

Het partnerschap tussen Aad de Wit / Kattenberg Verhuizingen en VKB Kerkrentmeesters benadrukt de kracht van gezamenlijke inspanningen om rentmeesterschap te bevorderen. Dit partnerschap bevestigt dat de roeping tot rentmeesterschap niet beperkt is tot geestelijke praktijken, maar zich uitstrekt tot zakelijke beslissingen en operaties.

In een wereld waar milieu-uitdagingen steeds dringender worden, is Aad de Wit / Kattenberg Verhuizingen een lichtend voorbeeld van hoe rentmeesterschap in actie kan worden gezet. Hun elektrische vrachtwagens en zonnedak zijn tastbare stappen in de richting van een duurzame toekomst, en ze inspireren anderen om soortgelijke paden van verantwoordelijkheid en zorg voor de schepping te bewandelen. Voor meer informatie: www.aaddewit.nl en www.verhuiselektrisch.nl.



Dirk Bok (DB ArboAdvies) adviseert kerken op het gebied van veiligheid in en om de kerkelijke gebouwen, in veel gevallen stellen we samen met het college van kerkrentmeesters de verplichtte risico inventarisatie op en geven begeleiding bij het plan van aanpak.

Dit doen we omdat veel zaken worden uitgevoerd door een groep vrijwilligers die niet beschikt over de specifieke kennis van kerken en kerkelijke gebouwen. Een kerkrentmeester kiest voor ons omdat we zijn dilemma snappen, pragmatisch werken en met passie ons werk verrichten.

We blinken uit in een no nonsens mentaliteit en denken in oplossingen en niet in moeilijkheden.

Het meeste trots ben ik dat zowel het college van een grote stadsgemeente, als ook het college uit klein dorp van onze diensten gebruik maken. Het is mooi mee te werken in een prachtige grote stadskerk uit begin 1300, als ook in een dorpskerk met al die verhalen uit het verleden. Boeiend is het om de beide soorten colleges te kunnen adviseren en begeleiden.

De toekomst is voor veel colleges van kerkrentmeesters een uitdaging want met een slinkende groep vrijwilligers moeten steeds meer complexe vraagstukken opgepakt moeten worden. Fijn als je hier als Gecertificeerd Hoger Veiligheidskundige je steentje aan kan bijdragen.

Een tip voor kerkrentmeesters: denk na wat er zelf gedaan kan worden en waar er kennis van derden noodzakelijk is, maak goede afwegingen en wees je bewust van de risico's en consequenties.

Tenslotte werk ik graag voor de kerk omdat ik als gelovig mens met mijn kennis graag een bijdrage kan leveren om de geloofsgemeenschap levend te houden. Voor meer informatie: www.dbarboadvies.nl.



Ton en Klaas

In de prachtige monumentale Grote Kerk van Oostzaan zijn Ton Senf (links) en Klaas Telgenhof in gesprek over hoe door meer ondernemerschap en wat lef het kerkgebouw meer van betekenis voor het gehele dorp kan worden.

TEKST JOOST SCHELLING BEELD SANDRA HAVERMAN FOTOGRAFIE

Ton Senf is voorzitter van de Stichting Vrienden van de Grote Kerk die het doel heeft om – naast extra inkomsten te genereren – het dorp met deze prachtige kerk te verbinden. “We spreken ook altijd met onze gasten hier in de kerkzaal zelf af. Kop koffie erbij, want hier gaat het toch allemaal om? Je moet de betekenis van het gebouw zien en zelf ervaren. Kijk, daar ligt het graf van zeerover Claes Compaen. Hij ligt er niet echt meer, maar het idee van iemands kompaan zijn, is wel met deze plek verbonden. Een kompaan, iemand met wie je je brood deelt, dat

willen we op deze plek juist uitdragen. Dat wordt ook zichtbaar als we hier aan lange tafels met elkaar eten.”

Klaas Telgenhof is de Loods Herbestemming Monumenten van de provincie Noord-Holland en hij helpt monumenteneigenaren naar een duurzame toekomst van hun monument. Kerken lijken het niet meer te redden door vergrijzing, leegloop en dergelijke. Hij wijst erop hoe het ook anders kan, door met name de maatschappelijke plaats in het dorp of de wijk te herontdekken en te vernieuwen. “Juist nu veel geloofs-gemeenschappen krimpen en bestuurlijk het zwaar hebben, zie ik ze juist steeds meer naar binnen keren. Best logisch, maar ik help hen weer hun maatschappelijke rol te gaan zien en daarmee ook deels de exploitatie van het gebouw te realiseren. Of het gebouw hun maatschappelijke betekenis terug te geven. In mijn zoektocht naar andere wegen, kwam ik Ton tegen in Oostzaan.”

Ton is organisatiedeskundige en heeft in de loop der jaren die deskundigheid ook nadrukkelijk in de stichting ingebracht. “Veel kerken, die willen veranderen, schrikken dat er dan ook ‘gedonder’ van komt. Maar dat gedoe is juist inherent aan transitie, dus je moet het niet willen voorkomen, je moet je er juist bewust van zijn en het analyseren. In de transitie moet je je gedoe formuleren en dat moet je met open ogen doen. Het gedoe is onderdeel van het zoeken naar samen. En durf te accepteren dat het meestal twee stappen naar voren is, en weer eentje terug.”

Klaas: “In de kerk is het nodig dat mensen opstaan die daarmee om kunnen gaan. Die niet schrikken van wat tegengas. Ik zie dat de mensen die de kerk altijd goed onderhouden en beheerd hebben, niet de mensen ernaar zijn om die nieuwe rol op zich te nemen.” Ton: “Dat hoeft natuurlijk ook niet. Het is genoeg als een college durft mee te gaan met anderen die het voortouw willen nemen. En soms ook de gevolgen trekken uit hun eigen geformuleerde beleid. Hier zeggen we dat we graag als kerk in het dorp willen zijn, en het dorp welkom is in de kerk. Dat echt doen, is wel spannend. Want vreemde mensen kijken anders naar jouw gebouw.”

Meer informatie:

- www.grotekerkontmoetooostaan.nl
- www.facebook.com/profile.php?id=100071381833029
- www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Cultuur_en_Erfgoed/Projecten/Monumenten_duurzaam_behouden/Loods_herbestemming_monumenten

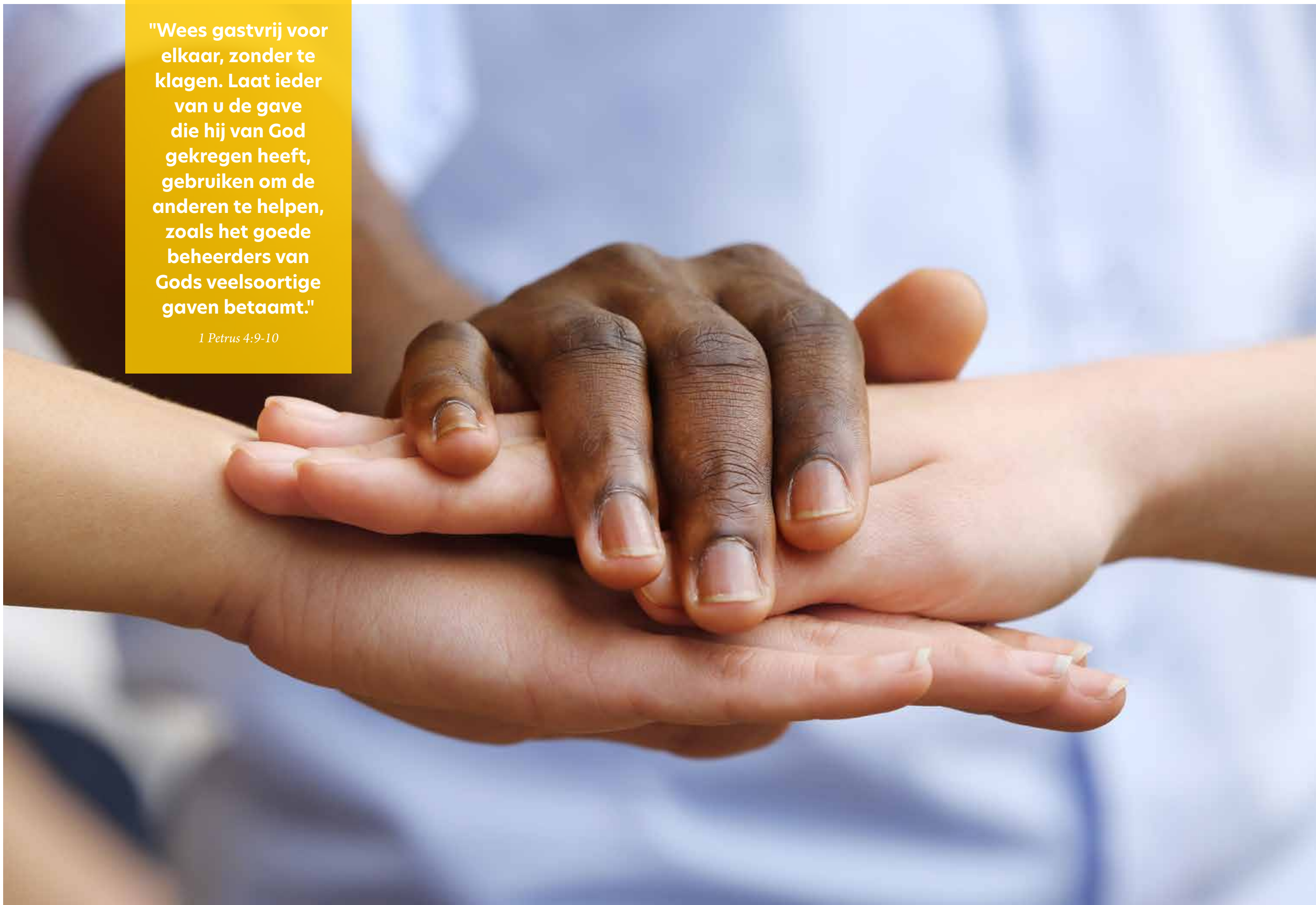


Klaas: “De kerk zou ook veel meer moeten investeren in opleiding en training van beheerders die met lef, maar ook met aandacht voor de ruimte, en het erfgoed hun werk naar buiten willen doen. Dat kan ook het beste in een groep van pioniers gebeuren, dan heb je ook steun aan elkaar. Je zou hen dan vervolgens in kerken kunnen inzetten om die verbindingen namens de geloofs-gemeenschap te leggen. Persoonlijk vind ik de lijn van het project van St. Paul Old Ford (www.stpauloldford.com/about-us/) al jaren inspirerend, omdat ze daar ondernemerschap rond het gebouw juist verbinden met de community. Dat vraagt om mensen die in een gemeenschap als een kwartiermaker willen optreden: nieuwe groepen en wegen verkennen, maar ook de binding met de oorspronkelijke gebruikers niet loslaten en de gevoeligheden snappen.”

Ton vertelt in dit kader over de recente benefietspinningmarathon in de kerk. Ton: “In het bestuur hebben we nadrukkelijk ook gezocht naar de verbinding tussen het gebouw en de activiteit. Ik heb toen ook de predikant-pionier van de kerk gevraagd aan te schuiven en ons ook mee te nemen in zijn gedachten. Sport en geloof als discipline, de zorg voor lichaam en geest, volhouden met een doel voor ogen. Uiteindelijk deed de predikant zelf ook mee, startte hij de bijeenkomst met een praatje en verzorgde ik op het orgel samen met de DJ de muziek tijdens de ochtend. Er werkten mensen zich in het zweet en het leverde de kerk bijna €7.000,- op. Maar er ontstond ook een vervolcontact tussen de predikant en de trainer. Ik zie nu al uit naar de Open Monumentendag als we met een creatieve artiest oude kledingstukken zullen veranderen in prachtige kunstwerken. Ik ben benieuwd welke verbindingen er daarna zullen ontstaan.”

"Wees gastvrij voor elkaar, zonder te klagen. Laat ieder van u de gave die hij van God gekregen heeft, gebruiken om de anderen te helpen, zoals het goede beheerders van Gods veelsoortige gaven betaamt."

1 Petrus 4:9-10



Kom binnen! kijk rond in de Sint Nicolaaskerk

Op het Zeeuwse eiland Noord-Beveland zijn in totaal 6 dorpen te vinden. Het oudste kerkgebouw is te vinden in het dorp Kortgene, gelegen aan het Veerse Meer. De kerk is een Rijksmonument en was tot voorkort eigendom van de Protestantse Gemeente te Kats-Kortgene. Recent is de kerk eigendom geworden van een stichting.

TEKST & BEELD NICO DE JONG





Herinrichting

In 2019 zijn contacten gelegd met Ruben van Zwieten, bekend als de predikant van de Zuidas en oprichter van de Nieuwe Poort. Hij bleek wel mogelijkheden te zien voor overname. Hierbij werd het plan gemaakt om het kerkgebouw drastisch aan te passen voor een bredere bestemming. Met het beschikbaar stellen van subsidies (Pop-3 subsidie vanuit de provincie en het Europees fonds, de Maatschappij van Welstand en de burgerlijke gemeente) kon dit karwei dat in totaal €450.000,- kostte worden geklaard. De hoofdingang werd verplaatst naar de oostzijde en aan de binnenzijde van de kerk werd de overgang tussen kerk en toren met een glaswand afgescheiden. De kansel is verplaatst naar het midden van de kerk, de vloer werd voorzien van vloerverwarming, deels vloerbedekking. In de vloer is symboliek verwerkt van de Jordaan (blauwe vloerbedekking) en de twaalf stenen van de Jordaan (gele Zeeuwse knoppen).

Geschiedenis

De kerktoeren dateert uit de 15e eeuw. In de 16e eeuw (1530 en 1532) ging de kerk verloren als gevolg van overstromingen (de Felixvloed en de Allerheiligenvloed). Vervolgens is de kerk met alleen een middenschip in 1686 opnieuw herbouwd als protestantse kerk. In de afgelopen eeuw heeft de kerk te lijden gehad van het zoute water, vooral in 1953 toen het water tot 3,5 meter hoog kwam te staan. Gevolgen hiervan zijn nog te zien in de wanden bij de huidige ingang. De kerk heeft een preekstoel uit 1625. Boven de huidige ingang staat een monumentaal orgel gebouwd door de fa. L. van Dam uit Leeuwarden uit 1905.

Overname

In gesprek met Jan Sandee (kerkrentmeester) geeft hij aan dat de kerkelijke gemeente Kats-Kortgene al sinds zo'n 15 jaar heeft te maken met teruglopend kerkbezoek. Daarom is destijds de Stichting Behoud Sint Nicolaaskerk opgericht. Deze stichting, bestaande uit externe bestuursleden, had tot doel om de kerk multifunctioneel te maken. Omdat het aantal kerkleden van de gemeente geen groei meer vertoonde werd de mogelijkheid onderzocht tot een fusie met een omliggende gemeente. Hierbij werd wel als voorwaarde gesteld dat het kerkgebouw in Kortgene zou zijn verkocht. Een overname van het gebouw door de Stichting Oude Zeeuwse Kerken is onderzocht, maar bleek niet haalbaar.

"Dit 'huis van ontmoeting en inspiratie' zal zeker een succes worden."

Verder is een bar tegenover de kansel aangebracht die de ark van Noach symboliseert. De kerkbanken zijn vervangen door losstaande comfortabele stoelen in warme kleuren waardoor een huiselijke sfeer is gecreëerd. Eind 2020 is het kerkgebouw voor een symbolisch bedrag van €1,- overgedragen aan Stichting De Nieuwe Poort Zeeland. De kerkelijke gemeente is inmiddels gefuseerd met de Protestantse Gemeente Wissenkerke-Geersdijk tot de Protestantse Gemeente De Ontmoeting. Maandelijks wordt in de Sint Nicolaaskerk nog een eredienst gehouden. Inmiddels is besloten om samen met de andere kerken op Noord-Beveland een gezamenlijke predikant te gaan beroepen, waarvoor ook goedkeuring is ontvangen.

Toekomst

Ruben van Zwieten, voorzitter van Stichting de Nieuwe Poort, geeft aan dat de leden van de Stichting in Kortgene er zeker voor zullen zorgen dat het 'huis van ontmoeting en inspiratie' in Kortgene een succes zal worden. Er zijn onder andere mogelijkheden voor overnachting gecreëerd in de nabije omgeving van de Nicolaaskerk. De kerk is ook voor uiteenlopende activiteiten te huur.



"Breng ons samen, één in uw naam. Ieder is welkom hier binnen te gaan. Samen, één door de Geest; verbonden in liefde, die U aan ons geeft."

Sela



HEEFT UW KERKELIJKE GEMEENTE EEN HYPOTHEEK NODIG?



Bij Stichting Kerkelijk Geldbeheer kennen we de kerkelijke markt als geen ander! Veel kerkelijke gemeenten hebben dit al ervaren en hebben hun financiering tot volle tevredenheid bij SKG ondergebracht.

Bij SKG kunt u terecht voor:

- ✚ een nieuwe financiering
- ✚ oversluiten huidige financiering
- ✚ passend advies voor uw kerkelijke gemeente

Vraag een vrijblijvend gesprek aan (0182) 58 80 00 of kijk voor meer informatie skggouda.nl.

vka vankootenarchitectuur

nieuwbouw | verbouw | interieurontwerp
www.kerkarchitect.nl

fjellet
samenwerking op een hoger plan

**Wij helpen je kerk
digitaal samenwerken
met Microsoft 365!**

fjellet.nl/kb

Wat kost het opzetten van een bhv-organisatie?

Hopelijk is deze vraag voor je kerkelijke gemeente niet aan de orde. Want ieder college van kerkrentmeesters zal de bhv in de kerkelijke gebouwen geregeld moeten hebben. Echter, soms bereiken ons berichten die het tegendeel lijken aan te tonen. Enerzijds omdat er in het verleden nooit iets is voorgevallen. Anderzijds omdat er geen mensen zijn die opgeleid zijn als bhv-er.

Als je als kerkelijke gemeente op dit gebied van veiligheid nog niets geregeld hebt, is het zaak om serieus aan de slag te gaan. Je kunt beginnen met het uitvoeren van een risico inventarisatie (RI&E). In de kennisbank van de VKB is daarvoor een model beschikbaar. Aan de hand van de vragen die daarbij aan de orde komen, kun je zien welke verbeterpunten er nog zijn. Ook het aspect bedrijfshulpverlening is hiervan een onderdeel.

Scholingskosten bhv-ers

Wat de aanloopkosten betreft voor het opzetten van een bhv-organisatie kan dit redelijk beperkt blijven. Als je mensen in de gemeente hebt die via hun professie al als bhv-er zijn opgeleid, hoeft je daar geen geld in te steken. Anders is het raadzaam om je kosten/beheerder naar een opleiding te sturen. Bedenk wel dat één persoon met een bhv-diploma wel erg minimaal is. Een basiscursus bhv kost €250,- en een herhalingscursus (jaarlijks) €167,-.

AED

Verder is het raadzaam om de aanschaf van een AED te overwegen (niet verplicht, maar wel erg handig in noodgevallen). De kosten hiervan zijn al gauw €1.000,-. Sommige burgerlijke gemeenten zijn bereid een subsidie te verstrekken als de AED-kast aan de buitenzijde van het gebouw te bereiken is. Een servicecontract voor een AED kost ongeveer €150,- per jaar.

Wat verder nog te regelen

Wat je daarnaast nog nodig hebt is een verband-trommel (circa €35,-) die je regelmatig checkt op de inhoud en een of meerdere losse brandblussers (circa €50,- per stuk, afhankelijk van het soort). Een onderhoudscontract voor blusmiddelen vereist maatwerk.

Denk verder nog aan het opstellen van een noodplan met daarin een ontruimingsplan. Dit kun je zelf vaststellen of met behulp van een veiligheidsdeskundige. Bovenal is van belang om regelmatig te oefenen zodat er in geval van calamiteiten adequaat kan worden gehandeld.

***** KASTICKET *****

BETALAUTOMAAT

DATUM 01/10/2023
REFERENTIE 01002728

1X BASISCURSUS BHV	250,00
1X HERHALINGSCURSUS BHV	167,00
1X AANSCHAF AED	1000,00
1X SERVICECONTRACT AED	150,00
1X VERBANDTROMMEL	35,00
1X BRANDBLUSSER	50,00
TOTAAL	€1652,00

U HEEFT BETAALD
TOT ZIENS



Silas Groep

Partner van kerken



De Silas Groep ondersteunt geloofs-gemeenschappen en biedt een brede waaier aan dienstverlening aan christelijke kerken.

Kerken zijn heel verschillend, hebben specifieke vragen en mogelijkheden. Bij al deze situaties sluiten wij graag aan. Wij bieden maatwerk, zonder winst-oogmerk en met veel kennis en ervaring over de specifieke context waarin kerken werkzaam zijn.

Wij staan naast de kerken, omdat we vanuit onze christelijke inspiratie werken.

Financieel in balans

Daar helpen wij u graag bij. Wij zijn **de** administratieve dienst-verlener voor kerken en instellingen. Wij verzorgen uw financiële administratie, salarisadministratie, traktementsberekeningen en begraafplaatsenadministratie. Daarnaast stellen wij graag uw begroting en jaarrekening op. Bovendien bieden wij ondersteuning bij ziekte of vacatures op het kerkelijk bureau. Waar kunnen wij u mee van dienst zijn?



KKA
Administraties & Advies

[SilasGroep.nl/kka](https://silasgroep.nl/kka)

Telefoon 033 - 467 10 12



KKG
Rentmeesters & Makelaars

[SilasGroep.nl/kkg](https://silasgroep.nl/kkg)

Telefoon 033 - 467 10 10



KKG Adviseurs
Rentmeesters & Makelaars

[SilasGroep.nl/kkg-adviseurs](https://silasgroep.nl/kkg-adviseurs)

Telefoon 033 - 467 10 10

KKA, KKG en KKG Adviseurs zijn onderdeel van de Silas Groep

[SilasGroep.nl](https://silasgroep.nl)



Check!

Doe jij dit ook?

Symbolisch voor de berg waarvan Jezus ooit predikte, preekt een predikant vanaf de kansel of preekstoel in de kerk. Deze hoger gelegen blikvanger in de kerk is vaak een antiek houten meubelstuk. De traditionele kansel is een kleine ruimte met een deurtje als toegang. Meestal preekt de voorganger staand, maar soms is een zitplaats ingebouwd. Om er te komen, moet de voorganger altijd een trapje op. Goed om daarbij de volgende zaken in het oog te houden.

□ Onderhoud

Hoe stevig en goed onderhouden is de trap naar de preekstoel? Als er een looper op de trap ligt, hoe is die bevestigd en is het materiaal nog voldoende stroef om uitglijden te voorkomen? Is er een leuning aanwezig en zit die goed vast? Zeker als het gaat om een plek waar je zelf niet (vaak) komt, is het goed om periodiek het onderhoud ervan bewust te controleren.

□ Veiligheid tijdens gebruik

Soms is de trap een lastige hobbel voor een voorganger die niet meer zo jong is. Maar met preek en bijbel in de hand en een lange toga aan, is het ook voor een jongere predikant uitkijken op een trap. Wijzen we hem of haar dan op de mogelijke risico's en dat hij of zij voorzichtig moet doen? Blijven we even vlakbij wachten totdat de voorganger in de preekstoel staat of zit? Ook bij het afdalen blijft het oplettend. Mocht er iets gebeuren, weten we dan ook wat we wel en niet moeten doen?

Vraag van de maand

Hoe regel je je verzekeringen?

De afgelopen periodes zijn we er in Europa achter gekomen dat er zich nogal heftige veranderingen voordoen in het klimaat. Sommige delen van Nederland blijven hevige stormen, hagelbuien niet bespaard. Het KNMI geeft nogal eens code geel of oranje op en dat lijkt in de toekomst vaker te gaan gebeuren.

TEKST NICO DE JONG BEELD ISTOCK

Als kerkrentmeester moet je dan de vraag stellen of en hoe je de eigendommen van je kerk het beste hiertegen kunt beschermen. Ook niet onbelangrijk is om je af te vragen wat je kunt verzekeren en hoe de dekking is geregeld.

Preventie

Allereerst is het goed om regelmatig controles te doen op de gebouwen, om verzakking en instorting – veroorzaakt door het zakken van het grondwaterpeil – te voorkomen (en daarmee ook mogelijk letsels aan personen). En als eigenaar van monumentale gebouwen zal het na een storm raadzaam zijn om te checken of het gebouw nog in orde/veilig is. Het blijft daarentegen wel een grijs gebied, want tegen extreme weersomstandigheden kun je soms geen voorzorgsmaatregelen nemen.

Om te voorkomen dat bomen tijdens een storm op een naastgelegen pand of geparkeerde auto vallen, dient de kerkelijke gemeente regelmatig de bomen rondom het kerkgebouw of begraafplaats te laten onderhouden/snoeien. Check daarbij ook of de bomen niet zijn aangetast. Bomen kunnen ziek zijn en daarmee kwetsbaar voor weersinvloeden. Ook dient er regelmatig onderhoud/controle aan het gebouw en dak uitgevoerd te worden, zodat er geen losliggende pannen of stukken van het gebouw af vliegen tijdens een storm. Door regelmatige controles en geconstateerde gebreken direct te laten herstellen door een gespecialiseerd

bedrijf zullen veel schades kunnen worden voorkomen. Niet alleen schade aan eigen gebouwen/inventaris, maar daarmee ook schade veroorzaakt aan derden en waarvoor de kerkelijke instelling aansprakelijk zou kunnen zijn. Als na een schade de kerkelijke gemeente kan aantonen dat goed onderhoud is verricht en reparaties door een gespecialiseerd bedrijf zijn uitgevoerd, kan dat meewegen als bewijs dat zij als 'goed huisvader' heeft opgetreden en kan haar aansprakelijkheid voor schade van derden hiermee mogelijk worden beperkt.

Dekking

Veel kerkeigenaren hebben hun gebouw verzekerd bij Donatus. De Optimaal-verzekering van Donatus dekt schade als gevolg van plotselinge onvoorziene voorvallen. In het kader staat op een rij welke voorvallen door deze verzekering wel, en welke niet vergoed worden. Het is belangrijk om als college scherp te hebben welke zaken er worden gedekt door je verzekering. Zo kom je niet voor verrassingen te staan.

Klimaat en toenemende schade

Dennis Spaen (Donatus) geeft aan dat de klimaatscenario's van het KNMI aangeven dat de verandering in windsnelheid en het aantal stormen binnen de natuurlijke fluctuaties ligt. De klimaatverandering heeft dus geen invloed op de effecten van stormen. Gemiddeld zorgen stormen per jaar voor een schadebedrag van rond de 50 miljoen euro.



De KNMI-scenario's bieden geen exacte cijfers over de toename van hagelbuien. Het KNMI verwacht dat bij de (warme) scenario's extreme hagelbuien in 2050 ten minste tweemaal zo vaak zullen voorkomen als in de afgelopen 40 jaar. Hagel zorgt gemiddeld voor 35 miljoen euro schade per jaar.

Het Verbond van Verzekeraars heeft eerder aangetoond dat er een statistisch verband is tussen neerslagschade en regen. De gemiddelde schade per claim is onafhankelijk van de gevallen neerslag, de intensiteit van de buien biedt

een goede en significante verklaring voor de hoogte van de schade. De neerslag op een dag biedt een nog betere verklaring, meer intensieve buien zorgen voor meer schade.

Totale schade

Uiteraard is schade als gevolg van het weer maar een deel van de totale schade die wordt uitgekeerd op opstal- en inboedel-/inventaris verzekeringen. De totale schadelast op brandverzekeringen neemt toe, het aandeel van het weer in de totale schadelast neemt zelfs extra toe.

Verzekeraars merken al jaren dat klimaatverandering gaande is. Het Centrum voor Verzekeringsstatistiek heeft de klimaatscenario's van het KNMI in 2018 doorerekend op toekomstige schade aan woonhuizen, voor bedrijven en auto's. Uit die berekening blijkt dat de schade in het ergste geval ruim 260 miljoen euro op jaarbasis zal toenemen ten opzichte van de huidige situatie, zeker als er geen maatregelen worden genomen.

Stormen, al dan niet in combinatie met neerslag, hebben de afgelopen jaren tot veel overlast en materiële schade geleid. Is storm nog wel een onzeker voorval en verzekeraar in de toekomst? Zo lopen er op dit moment nog discussies met verzekeraars over dekking ten aanzien van stormschade in combinatie met horizontale hagelschade. Als risico's te groot worden, wordt verzekeren soms moeilijk.

Monumenteigenaren, kerkbestuurders en erfgoedbeheerders dienen zich dan ook bewust bezig te houden met het stormrisico en te bepalen wat er gedaan kan worden ter beperking en voorkoming van schade om premiestijgingen in de toekomst te voorkomen.

Dekking Optimaal-verzekering Donatus

Wel verzekerd:

- Schade door sneeuwdruk en/of wateraccumulatie. Door de druk van zware sneeuw stort het dak van je schuur in;
- Door hagelstenen op het platte dak ontstaat een lekkage;
- Door hevige regenval kan de riolering het water niet aan, en daardoor stroomt de toiletput over.

Niet verzekerd:

- Schade door neerslag via openstaande ramen, luiken en deuren;
- Schade door neerslag en of rioolwater in kruipruimten;
- Schade door grondwater;
- Schade door vochtdoorslag;
- Schade door optrekkend vocht;
- Reparatiekosten van daken, dakgoten, balkons en afvoerleidingen;
- Schade door geleidelijk werkende (weers-) invloeden zoals hogere temperatuur/temperatuurswisselingen;
- Schade door overstroming.

Met betrekking tot de uitsluitingen kunnen er geen aanvullende dekkingen worden afgesloten.

Hoe verzekert je de gewelven van de eredienst?



Elke kerk heeft een unieke betekenis. Stilte en reflectie gaan er hand in hand met zegening en viering. Zo'n plek waar de ziel thuiskomt is onvervangbaar. Maar niet onverzekerbaar, want met de specialistische kennis van Donatus wordt de herbouwwaarde van uw kerk nauwkeurig getaxeerd en verzekerd. Daarbij kunt u rekenen op deskundig preventieadvies. In geval van schade treden we daadkrachtig op en nemen we u veel werk uit handen. Zo blijft uw kerk verzekerd van een toekomst waar ook volgende generaties van kunnen genieten.

Nieuwsgierig? Ontdek meer op www.donatus.nl.



In gesprek over Multifunctioneel gebruik

Wil je aan de slag vanuit de visievorming zoals dat gebeurt vanuit Heart Edge of sociaal ondernemende geloofsgemeenschappen, of ga je nadenken over multifunctioneel gebruik van je kerkgebouw, wat betekent dat dan voor je agenda? Gebruik deze praatplaat om gegronde beleids- en beheerkeuzes te maken.

Bereken vooraf hoeveel kosten elke keuze met zich meebrengt.

- > Zijn er aanpassingen aan het gebouw nodig?
- > Stelt het meervoudig gebruik eisen aan voorzieningen (installatie, ict, keuken)?
- > Moeten er verzekeringen worden aangepast?
- > Is het bestemmingsplan toereikend? Zijn aanvullende vergunningen nodig?
- > Welke afspraken moeten er worden gemaakt met betrekking tot veiligheid (brandveiligheid, RI&E, BHV)?

- > Welke partners zijn geschikt om samen het kerkgebouw te gebruiken?
- > Kiezen we voor de hoogste opbrengst of voor de partner die het beste aansluit bij de waarden van onze geloofsgemeenschap?
- > Is er een gezamenlijke missie te definiëren?
- > Streven we naar optimaal of maximaal gebruik?

Welk programma gaan we gebruiken voor het agendabeheer?

Wie behoudt het overzicht in de agenda, zodat ruimtes niet overboekt worden?

Zijn er vrijwilligers nodig voor het plan?

Hoeveel, en zijn die vrijwilligers beschikbaar?

Of vraagt dit plan betaalde inzet?

Ervaringen delen?

Deel je verhaal in de VKB App of mail naar info@kerkrentmeester.nl

CAREBEEK UW PARTNER VOOR EEN TOEKOMSTGERICHTE & DUURZAME KERK.

Carebeek is een ontwikkelaar in maatschappelijk vastgoed waaronder zorgwoningen en kerken. De afgelopen maanden heeft Carebeek opnieuw met diverse kerken afspraken gemaakt. Voor de herontwikkeling van een kerklocatie naar zorgwoningen en in sommige gevallen inclusief een nieuw te bouwen kerkzaal. Onderstaand een tweetal voorbeelden van kerklocaties die Carebeek op dit moment herontwikkelt.



Mocht u nadenken over verkoop en/of herontwikkeling van een kerklocatie. Dan gaan we graag vrijblijvend in gesprek om de (on)mogelijkheden te bespreken.

Carebeek B.V.
Cannenburgbos 25
6718HE Ede
0318-693727
06-21204714



Vakbeurs voor kerken vernieuwd!

Een nieuwe huisstijl en website voor de Kerkenbeurs. Niet alleen maar een cosmetische verandering. Wat blijft zijn de bedrijven en adviseurs op de beursvloer. Het programma blijft uiteraard ook, maar daarin zal inhoudelijk nog meer worden samengewerkt met andere organisaties met relevantie voor kerkelijk beheer. Blijf op de hoogte via (advertenties in) Kerkbeheer, onze website en nieuwsbrief.

Noteert u alvast de data in uw agenda!
22 - 23 maart 2024 - Expo Houten



Verenigingsnieuws

Even voorstellen: Karin Sommer-de Vries

Op de Ledenraad van 16 september te Nijkerk is mevrouw Karin Sommer-de Vries voorgedragen vanuit de Afdeling Utrecht en benoemd als nieuwe bestuurder in het landelijk bestuur. Zij stelt zichzelf aan je voor.

BEELD GERBEN VAN DIJK

"Toen mij vorig jaar gevraagd werd om lid van het landelijk bestuur te worden wilde ik bedenktijd. Wil ik dat? Waarom zou ik toetreden tot het bestuur? Wat kan ik bijdragen? Naar het bestuur kijkend zag ik een niet-diverse groep mensen. Een mooie groep mensen, betrokken, goed geïnformeerde mensen, maar wel een groep waar de diversiteit nog zijn intrede doen moet."

"Ik kwam als kerkrentmeester van het college in Amerongen terecht bij een vergadering van de VKB van de Afdeling Utrecht, een belangwekkend onderwerp voor de kerkrentmeesters, een kop koffie met, en een aantal huis-houdelijke zaken. Al snel werd duidelijk dat er een bestuurslid werd gezocht en dat bestuurslid had als taak het bijwonen van de vergaderingen van het toen nog, hoofdbestuur van de landelijke VKB. En wat bleek, de vergaderingen moesten ineens beginnen met: 'Welkom heren en dame!' En helaas is dat in de Ledenraad nog steeds zo. Ja, de VKB is nog steeds een mannenwereld! Heel

bijzonder in het jaar 2023. Een punt van aandacht: Waar zijn die vrouwen en jonge mensen die wel in de colleges van kerkrentmeesters zitten?"

"Achter in dit magazine staat de zin: de VKB rust kerkrentmeesters toe, faciliteert onderling contact tussen kerkrentmeesters. ontzorgt christelijke kerkgemeenschappen bij beheertaken en fungeert als kennisinstituut. De VKB als kennisinstituut, dat intrigeert mij. Ik heb een onderwijsachtergrond en een leven lang leren vind ik een belangrijk gegeven. Maar hoe doe je dat in een organisatie die zoveel vrijwilligers heeft. De eerste stap in de ontwikkeling werd door de pandemie snel opgezet, de webinars met veel deelnemers. Makkelijk om vanuit huis mee te doen. De start van misschien wel een grotere ontwikkeling. Toerusting en kennis ophalen vanuit je eigen stoel in je eigen huis. Het is een mooie zin met veel beloftes in zich. Als nieuw bestuurslid ben ik me nog aan het oriënteren wat de impact van deze voor-



den is en wat ik met mijn portefeuille kan bijdragen aan die ontwikkeling."

"We doen het samen, dat heb ik altijd willen uitdragen, ook in mijn werk. En nu als bestuurder, zal ik, samen met de andere bestuurders, mij met de ontwikkelingen van de VKB bezighouden. Maar ook met jouw input, want we doen het samen."

Tevens werd op deze vergadering landelijk bestuurder Lars Kramer, die in maart al verkozen was, namens de Ledenraad in het bestuur gekozen. Zo zijn de bestuurszetels namens de Ledenraad ook weer ingevuld.

Informatie over de Afdelingen

Op 16 september sprak de Ledenraad ook over de gespreksnotitie 'Dicht(er)bij de kerkrentmeester', over de regionale presentie van de vereniging. Deze notitie was het resultaat van twee verdiepende gesprekken waarin afgevaardigden namens de leden, Afdelingen en bestuur hebben gesproken over de toekomst van de VKB-Afdelingen. De notitie leverde voldoende gespreksstof op. De Ledenraad stelde aan het

eind van haar vergadering de notitie vast als richtinggevend kader voor de vervolgitwerking en ging akkoord met het voorgestelde tijdspad om te streven naar een nieuwe opzet voor de ondersteuning van lokaal kerkbeheer op regionaal niveau per 1 april 2024. In het najaar zal er weer een aantal voorbereidende bijeenkomsten met Afdelingen en leden hierover worden gehouden.

Kerkenbeurs,
waar anders?

Afscheid bestuurders

Op de Ledenraad van 16 september namen Ledenraad en bestuur afscheid van 3 bestuursleden, die allen intensief en langdurig de vereniging hebben gediend. Het gaat om Gert Koffeman, Henk van der Wal en Peter de Wit. Uit handen van de voorzitter ontvingen zij voor hun verdiensten binnen de VKB de VKB-erepenning met bijbehorende oorkonde.

BEELD GERBEN VAN DIJK

Lees de
afscheidsspeech



Gert Koffeman was 8 jaar lid van het landelijk bestuur en haar rechtsvoorgangers. Namens de VKB was hij de vertegenwoordiger in zowel het Georganiseerd Overleg Predikanten (GOP) als in het Georganiseerd Overleg Medewerkers (GOM), vice-voorzitter van het bestuur en portefeuillehouder van het themaveld Mensen.

Henk van der Wal was 12 jaar lid van het bestuur. Zijn laatste wapenfeit in het bestuur was zijn rondgang langs de Afdelingen en gaf zo een belangrijke aanzet tot het denken over een nieuwe verenigingsstructuur. Ook na zijn vertrek blijft hij bij dit proces nog betrokken.

Peter de Wit was 12 jaar lid van het bestuur en portefeuillehouder Gebouwen. Een divers themaveld waardoor hij

betrokken was bij de Commissie Orgelzaken (COZ), de Beleidscommissie Beheer Kerkelijke Begraafplaatsen (BKB) en bij de expertgroep Gebouwen. Ook maakt hij namens de Protestantse Kerk in Nederland deel uit van de afvaardiging in het CIO-K. Peter zal na zijn afscheid als bestuur nog wel zitting houden in het CIO-K.

We willen Gert, Henk en Peter heel hartelijk bedanken voor hun tijd, inzet, creativiteit en vasthoudendheid ten dienste aan het lokale kerkbeheer en de VKB. Uiteraard wensen we hen alle goeds, gezondheid en zegen toe.



Afscheid Jannie Zwep

Een vertrouwde stem aan de telefoon, een vaste naam onder mailtjes over bestellingen Actie Kerkbalans of de aanvragen voor onderscheidingen: Jannie Zwep-Versteeg. Op 1 oktober kwam er aan haar lange loopbaan bij het bureau van de VKB een einde en ging zij met vervroegd pensioen.

In oktober 1999 ging zij tijdelijk aan de slag voor de Actie Kerkbalans. Ze is daarna nooit meer bij de VVK en later de VKB weggegaan. Ze heeft in de laatste weken haar opvolgster Miranda Kanter kunnen inwerken, dus dat was een plezierige overgang voor allemaal. Ook Jannie willen we hartelijk bedanken voor haar inzet en collegialiteit. We wensen haar alle goeds en Gods zegen toe.

Jaarrekening 2022

Op de Ledenraad van 16 september te Nijkerk is de jaarrekening over 2022 goedgekeurd. Tevens is het bestuur voor het gevoerde beleid decharge verleend. In de presentatie van de jaarrekening 2022 werd door de 2e penningmeester (dhr. P. van den Boogaart) en de directeur verantwoording afgelegd over het negatieve resultaat dat over 2022 werd gerealiseerd.

Naast enkele eenmalige uitgaven, die hoger uitgepakt waren (nieuwe communicatiestrategie, werving nieuwe directeur, afscheidssymposium) en hoewel er ook al rekening was gehouden met een tekort in de begroting 2022, waren er als gevolg van de gestegen grondstofprijzen en de inflatie ook forse tegenvallers op de activiteiten rondom Actie Kerkbalans en in de prijzen voor drukwerk en verzending.

Hoewel de continuïteitsreserve voldoende robuust is en deze tegenvaller kan opvangen, gaat het bestuur wel kijken hoe ze de komende jaren de continuïteitsreserve weer op het oude niveau kan terugbrengen. In het voorjaar van 2023 was het daarom al nodig de ledenbijdrage te verhogen. Voor de 2023 zien de verwachtingen er wel een stuk rooskleuriger uit.

Je vindt de jaarrekening en het jaarverslag over 2022 op onze website: www.kerkrentmeester.nl/vereniging/vkb-vereniging-en-anbi/



Lees de partneruitgave
van Kerkbeheer online



Bijeenkomst VKB-partners

Op donderdagmiddag 31 augustus jongstleden organiseerden we als VKB een bijeenkomst met alle VKB-partners in de Abdijkerk van Loosduinen. Tijdens deze bijeenkomst is ook de eerste Partneruitgave van het magazine Kerkbeheer gepresenteerd. Leden van de VKB hebben inmiddels per college 2 exemplaren van dit magazine ontvangen.

Verder is er door de heer Lemckert, voormalig organist van de kerk en voorzitter van de Arie Molenkampstichting, de stichting die activiteiten in de Abdijkerk ondersteunt en organiseert, een boeiende presentatie over het gebouw en het orgel gegeven. Hierna kregen de aanwezige partners gelegenheid om een pitch te geven en was er tijd voor onderlinge ontmoeting.



23 OKTOBER

- Vragenuurtje rondom gebouwen

25 OKTOBER

- Webinar over fondsenwerving

13 NOVEMBER

- Webinar Mogelijkheden ondersteuning Solidariteitskas

20 NOVEMBER

- Vragenuurtje rondom gebouwen

Aanmelden voor deze en andere webinars kan via: www.kerkrentmeester.nl/vkb-academy/

12 EN 26 OKTOBER

- Basiscursus kerkrentmeester (ontwikkeld in samenwerking met de Dienstenorganisatie, aanmelden via: protestantsekerk.nl/training/kerkrentmeesters)

UITGELICHT

30 OKTOBER

- Webinar FRIS en Meerjarenraming

Goed financieel beheer is cruciaal voor een vitale gemeente. Om gemeenten te ondersteunen is er FRIS. Door gebruik van het systeem is het mogelijk om gemakkelijk begrotingen, jaarrekeningen en meerjarenbegrotingen in te dienen bij het CCBB.

Het gebruik van FRIS heeft een groot aantal voordelen, maar natuurlijk zitten er aan een programma dat je niet zo vaak raadpleegt ook wat onhebbelijkheden. Hoe zat het ook alweer? Hoe zet ik posten uit mijn boekhoudprogramma over in FRIS? Mede daarom bieden deze webinar aan.

Meer informatie en aanmelden: www.kerkrentmeester.nl/vkb-academy/webinar-fris-en-meerjarenraming/

Een **nieuwe** bestemming met **respect** voor het verleden



Mutare Vastgoed is gespecialiseerd in de herbestemming van maatschappelijk vastgoed, waaronder kerken.

Speelt u als kerkenraad met de gedachte om een kerkgebouw af te stoten? We bespreken graag de mogelijkheden van deze ontwikkellocatie.

MUTARE VASTGOED

Spijksedijk 20L
4207 GN Gorinchem
0183 – 640 034

Postbus 82
7050 AB Varsseveld

info@mutarevastgoed.nl
www.mutarevastgoed.nl

Tabitha van Krimpen

Niet *zakelijk óf inhoudelijk*, maar *altijd allebei*

Wat als je als kerkrentmeester niet meer zoveel hoeft af te stemmen met een ouderling? Wat nu als beslissingen nooit meer óf zakelijk óf inhoudelijk zijn, maar altijd allebei? Als de besluitvorming soepeler verloopt en er minder ambtsdragers nodig zijn in de gemeente?

Dan kan ik je aanraden om de kerkenraad en het college van kerkrentmeesters niet meer afzonderlijk te laten functioneren, maar samen te voegen.

Waarom dat een goed idee is? Volgens mij zijn de inhoudelijke en zakelijke kant van de kerk niet van elkaar te scheiden. De lokale kerk is zowel een gemeenschap van de kinderen van God als een organisatie, een vereniging. Het belang van de kerk is juist dat ze in dat spanningsveld staat, tussen het 'reeds' en het 'nog niet' van het koninkrijk, van de wereld die komt. Inhoud en zakelijkheid gaan dan samen. Verhuur je de kerk als pop-up sportschool, zoals de Westerkerk in Amsterdam? Waar wil je wel en waar niet in beleggen? Hoeveel mag verduurzaming van het kerkgebouw kosten? Allemaal vragen die niet enkel vanuit zakelijk of inhoudelijk perspectief bekeken kunnen worden.

Het samenvoegen van de kerkenraad en het college van kerkrentmeesters zorgt ervoor dat er minder tijd nodig is om on-



Tabitha van Krimpen (1998) is voormalig Jonge Theoloog des Vaderlands. Ze is bedrijfskundige (MSc) en masterstudent aan de PThU in Amsterdam. Op 1 juni verscheen haar boek 'Bottom-up kerk: zijn waar twintigers zijn.' Meer info en bestellen: <https://bottomupkerk.nl/>

derling af te stemmen over wat er speelt. Minder vergaderen, overleg, stroomlijnen en meer tijd om te besteden aan het handen en voeten geven aan wat het betekent om kerk te zijn (bijvoorbeeld missionaire, diaconale of pastorale activiteiten). De huidige ambtsdragers worden ontlast en de nood voor nieuwe ambtsdragers wordt iets minder hoog.

Breng toekomstgericht kerk-zijn in de praktijk en voeg de kerkenraad en het college van kerkrentmeesters samen! Ik weet van kerken die serieuze plannen hebben om dit te gaan doen en ik hoop dat er nog velen volgen.

Blijk van waardering

Onderscheidingen

Als blijk van waardering voor hun jarenlange inzet kregen de volgende personen in de afgelopen periode een VKB of PKN onderscheiding uitgereikt.

VKB Onderscheidingen

Teunis Vlastuin
Hien en Dodewaard
50 jaar organist



Gerardus Dionisius Smeets Maas- en Beekdal
43 jaar koster



Maarten Dirk Bastiaan de Jong Alblasserdam
40 jaar organist/pianist



Herolina Boer
Garmerwolde-Thesinge-
Stedum-Ten Post,
40 jaar organist



Frans de Witte
Grijpskerke
40 jaar koster



Cornelis Verbree Geerman
Monster
40 jaar organist



Berend Jan Hoogenkamp
Nijverdal
35 jaar koster/beheerder



Gesina Willemina Gerritsen-Kloosterboer
Ommen
ruim 31 jaar organist



Alexander Peet
Winkel
40 jaar organist



Gerrit van der Stelt
Dussen-Hank
25 jaar koster



Henk Wondergem
Grijpskerke
circa 25 jaar koster



Roelof van der Schaaf
Lemmer, circa 25 jaar
diverse functies



Hubertus Johannes Mechtilda Bosman Maas-
en Beekdal, ruim 20 jaar
financieel administrateur en
penningmeester



Gjalt van der Meulen
Zuidhorn
ruim 25,5 jaar organist



Albert de Ruiter
Woudsend, 17 jaar lid college
van kerkrentmeesters



Louis Eliazar Eggerdink
Maas-Heuvelland
18 jaar koster



Niet op de foto, ook onderscheiden:

- Franciscus Teeuwen, Gouda, Goud met Briljant: 61 jaar diverse functies
- Leendert Wielhouwer, Sommelsdijk, Goud: 40 jaar collectant en koster

- Goud met briljant
- Goud
- Zilver
- Brons
- Erepenning

PKN Onderscheidingen

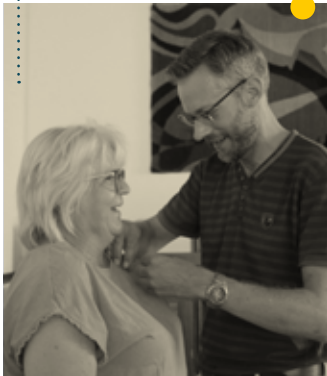
Servasina Maria van Eekelen-Nouwen Gastel en Kruisland, circa 40 jaar diverse functies



Catharina Aaltje Berends-Methorst Lathum-Giesbeek, 40 jaar diverse functies



Petra de Kok-Hoogendoorn Woubrugge, meer dan 30 jaar leiding kindernevendienst



Niet op de foto, ook onderscheiden:

- Wijmpje de Vries-Aalten, Utrecht, Goud: circa 40 jaar diverse functies
- Gerard de Winter, Rhenen, Brons: 10 jaar coördinator bezorging kerkblad

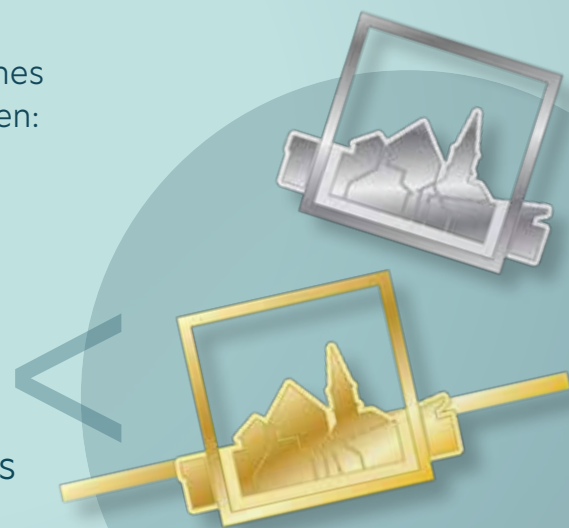
● Goud met briljant ● Goud ● Zilver ● Brons ● Erepenning

Verdient iemand in jouw gemeente een onderscheiding?

Van zowel de VKB-insignes als de PKN-insignes zijn diverse uitvoeringen beschikbaar, te weten: brons, zilver, goud en goud met briljant. Daarnaast is in beide varianten ook een erepenning in standaard verkrijgbaar.

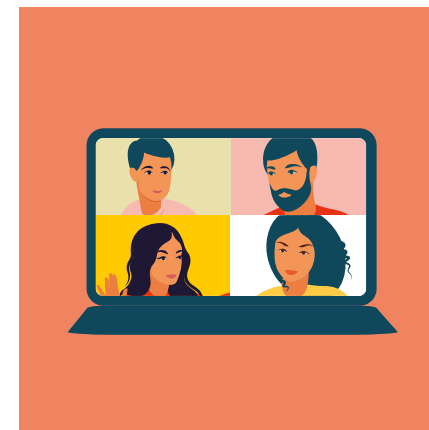


Je vraagt ze aan via:
www.kerkrentmeester.nl/onderscheidingen-en-insignes



Volgende keer in Kerkbeheer ...

... digitaal kerk-zijn, zoals kerkdiensten streamen, de website, gemeente-apps en digitaal collecteren. Maar wat betekent deze 'digitale revolutie' voor de wijze waarop je als kerk georganiseerd bent en hoe je als kerkrentmeester deze organisatie faciliteert. Van de visie op online communicatie tot licenties & AVG: het komt dan allemaal aan bod.



"Verkondig het Evangelie, desnoods met woorden."

Fransiscus van Assisi

COLOFON

Kerkbeheer is het magazine van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de PKN (VBK). U vindt hier veel informatie over relevante onderwerpen voor kerkrentmeesters en over kerkbeheer. Ook fungeert het blad als orgaan van de VKB, als vereniging van bijna alle kerkrentmeesters binnen de Protestantse Kerk.

Jaargang 23, nummer 5, september/oktober 2023 | ISSN: 1568-8712 | Verschijnt 6x per jaar | Oplage: 4.700 ex.

Administratie en redactie

VKB Bureau | Vrieseweg 82, 3311 NX Dordrecht | Postadres: Postbus 176, 3300 AD Dordrecht | E-mail: info@kerkrentmeester.nl | Telefoon: 078 - 639 36 66 | www.kerkrentmeester.nl

Abonnementen

Abonnementsprijs voor betaalde abonnementen is €44,95 per jaar (excl. 9 procent btw). Abonnementen lopen van 1 april t/m 31 maart. Opzegging kan tot uiterlijk 4 weken vóór de aflooptdatum.

Ontwerp

Buro Dirigo, Haarlem

Druk

Verloop drukkerij, Alblasserdam

VKB

De Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de Protestantse Kerk in Nederland (VKB) is op 1 januari 2005 opgericht. De Vereniging is de voortzetting van de Vereniging van Kerkvoogdijen in de Nederlandse Hervormde Kerk (VVK) en het Landelijk Verband van Commissies van Beheer in de Gereformeerde Kerken in Nederland (LVCB). De VKB rust kerkrentmeesters toe, faciliteert onderling contact tussen kerkrentmeesters, ontzorgt christelijke kerk-gemeenschappen bij beheertaken en fungeert als kennisinstituut.

Bestuur

Drs. F.H. Buddenberg, Zoetermeer (voorzitter), drs. H. van der Burg, Westerbeek (penningmeester), mr. P. van den Boogaart (secretaris en 2e penningmeester), ir. G.G. van Dijk, Rotterdam (vice-voorzitter), K. Sommer-de Vries, Amerongen (2e secretaris), drs. A.J. Lorier RC, Alphen aan den Rijn (lid), L. Kramer, Dronten (lid)

Ereleden

D.G. Bijl, drs. G. van Soest, mr. P.A. de Lange en drs. C. de Raadt

Redactie

J.E. Schelling, hoofdredacteur, W.J. Hukom, eindredacteur en N.J.M. de Jong.

Communicatieraad

Mr. P. van den Boogaart (voorzitter), Y. Teitsma, H. van Vliet en J. Wondergem

© oktober 2023

Omslagfoto

Gaetan Mbwete en Martijn van Laar (Beeld: Sandra Haverman Fotografie)

Benefits that truly benefit

VKB Verzekeringen

De VKB biedt in samenwerking met Mercer Marsh Benefits een breed assortiment aan verzekeringen. Deze verzekeringen zijn op maat gemaakt voor de VKB-leden en hebben zeer scherpe premies. Op de internetsite www.vkb-verzekeringen.nl kunt u verzekeringen afsluiten, schades melden en informatie handig terugvinden. Voor gemeenten, betrokken medewerkers, predikanten, maar ook vrijwilligers zijn adequate verzekeringen beschikbaar. De meeste VKB-leden maken al gebruik van onderstaande verzekeringen.

- Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering
- Brandverzekering
- Wettelijke aansprakelijkheidsverzekering
- Rechtsbijstandverzekering
- Werkgeversaansprakelijkheid
- Groepsreis/ongevallenverzekering
- Ongevallenverzekering voor vrijwilligers
- Persoonlijke ongevallenverzekering
- Vervangingsverzekering predikanten
- Verzuimverzekering
- WGA-gatverzekering
- Fraude- en geldswaardenverzekering

Uw contactpersonen

Dimfie van Sundert
06 155 89 596
info.vkb@mmc.com

Githa Bansi
06 114 47 518
info.vkb@mmc.com

